

Ammatillinen kasvu vauvaperhetyön ohjaajana

Heli Syrjälä

2023 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Ammatillinen kasvu vauvaperhetyön ohjaajana

Heli Syrjälä
Sosionomi
Opinnäytetyö
Syyskuu, 2023

Heli Syrjälä

Ammatillinen kasvu vauvaperhetyön ohjaajana

Vuosi

2023

Sivumäärä 51

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli havainnoida ammatillista kasvua ja työssä kehittymistä vauvaperhetyön ohjaajan työtehtävissä. Ammatillista kasvua havainnoitiin kesäsijaisen tehtävässä ensikoti Helmiinassa.

Ensikoti Helmiinassa toteutetaan ympärivuorokautista vauvalähtöistä päihdekuntoutusta. Ensikoti Helmiina sijaistaa Espoossa. Perhepaikkoja Helmiinassa on viisi, ja näistä kaksi paikkaa on varattu kahden vanhemman perheille. Ensikoti Helmiinassa työskentelee vauvaperhetyön ohjaajia, vauvaperhetyön yhteisöohjaaja sekä vauvaperhetyön esihenkilö. Ohjaajilla on ammattikorkeakoulutasoinen koulutus.

Opinnäytetyö toteutettiin päiväkirjamuotoisesti kymmenen viikon aikana kesä-elokuussa 2023. Päiväkirjaa kirjoitettiin päivittäin ja siten, että kullekin viikolle oli oma viikkosuunnitelman ja viikon päätteeksi tehtiin viikkokooste. Viikkosuunnitelmassa asetettiin kyseisen viikon ajaksi tavoitteet niin käytännön työlle kuin työhön liittyvän teoriapohjan laajentamiselle, viikkokoosteessa reflektointiin mennyttä viikkoa.

Päiväkirjan kautta päästiin perehtymään vauvaperhetyön työtehtäviin sekä vauvalähtöiseen päihdekuntoutukseen, ohjaajan työn kannalta keskeisiin sidosryhmiin, työtä sääteleviin lakeihin, sekä reflektointiin työssä kehittymistä.

Päiväkirjamainen opinnäytetyö toimi oppimispäiväkirjana, sillä päiväkirjassa esiin nousseita teemoja tarkasteltiin teorian kautta. Lisäksi päiväkirjaa ja sen keskeisiä havaintoja voidaan hyödyntää, kun uutta työntekijää perehdytetään vauvaperhetyön ohjaajan tehtävään.

Heli Syrjälä

Professional Growth as a Supervisor of Baby Family Work

Year

2023

Pages

51

The purpose of this Bachelor's thesis was to observe one's own professional growth in duties of a supervisor of baby family work. Professional growth was observed in the role of a summer substitute in Mother and Child Home Helmiina.

Mother and Child Home Helmiina, located in Espoo, implements drug rehabilitation for mothers. There are five family rooms in Mother and Child Home Helmiina, two of which are for two-parent families.

Mother and Child Home Helmiina employs baby family work supervisors, a baby family work community supervisor, and a baby family work instructor. Supervisors have university of applied sciences' education.

The thesis was carried out in the form of a diary over the course of ten weeks. Professional growth was observed in these ten weeks. Goal in this bachelors' thesis was to grow as a social work professional, as well as to monitor work, learning on the job, and the development of skills in duties as a supervisor of baby-family work.

The diary was written in such a way that each week had its own weekly plan, and at the end of each week a weekly summary was made. In the weekly plan, there were goals for the week. The weekly summary included reflections.

The diary provides a good overview of the tasks of baby-family work and baby-oriented substance abuse rehabilitation. Further, the format allows for good reflection of professional development.

The diary-like thesis functioned as a learning diary, where the themes emerging from the diary were examined applying theoretical frameworks.

Keywords: Baby family work, Pidä Kiinni ®- treatment system, child-oriented substance abuse rehabilitation, professional growth

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Toimeksiantajan esittely	6
3	Käsitteiden avaus.....	8
4	Nykytilanne.....	10
4.1	Nykyinen työ ja oma osaaminen	10
4.2	Vuorovaikutus ensikoti Helmiinassa	12
4.3	Vauvaperhetyön sidosryhmät ensikoti Helmiinassa.....	12
4.4	Opinnäytetyön tavoitteet ja eettisyys	13
4.5	Viikko 1	14
	Viikkokooste	17
4.6	Viikko 2	19
	Viikkokooste	21
4.7	Viikko 3	23
	Viikkokooste	24
4.8	Viikko 4	25
	Viikkokooste	27
4.9	Viikko 5	28
	Viikkokooste	31
4.10	Viikko 6	32
	Viikkokooste	34
4.11	Viikko 7	37
	Viikkokooste	39
4.12	Viikko 8	39
	Viikkokooste	41
4.13	Viikko 9	42
	Viikkokooste	44
4.14	Viikko 10.....	45
	Viikkokooste	46
5	Yhteenveto	47
	Kuvat	52
	Lähteet.....	53

1 Johdanto

Ajatus päiväkirjamaiseen opinnäytetyöhöni syntyi varhaisessa vaiheessa opiskeluani. Halusin päästä uuteen työhön, sosionomin työtehtäviin, ja tarkastella omaa kehittymistäni lähihoitajasta sosionomiksi. Tähän aukesi mahdollisuus, kun sain kesäsjaisisuuden ensikoti Helmiinaan vauvaperhetyön ohjaajaksi.

Ammatiltani olen koulutettu hieroja ja lähihoitaja. Minulla on pitkä työkokemus varhaiskasvatuksen puolelta, varhaiskasvatuksen lastenhoitajan työtehtävistä. Päiväkirjamaisessa opinnäytetyössäni pääsin tarkastelemaan omaa kehitystäni lähihoitajasta sosionomiksi. Tavoitteena minulla oli kasvaa sosiaalityön ammattilaisena, sekä seurata työtäni, työssä oppimista ja osaamisen kehittymistäni vauvaperhetyön ohjaajan työtehtävissä. Päiväkirjaa kirjoitin kymmenen viikon aikana, 5.6.2023-13.8.2023.

Päiväkirjamaisella opinnäytetyöllä tarkoitetaan autoetnografista tukimusta. Päiväkirjamainen opinnäytetyö voidaan tehdä esimerkiksi silloin, kun aloittaa uudessa työssä. Päiväkirjamaisen opinnäytetyön tekeminen soveltuu silloin hyvin, kun haluaa kehittää omaa osaamistaan. Opinnäytetyötä kirjoittaessa kirjoitin päiväkirjaa 10 viikon ajan reflektoiden viikon kulkua, omaa oppimista. (Laurea 2023a.)

Opinnäytetyössäni halusin lisäksi kasvattaa omaa tietoperustaani. Laajentuneen tietoperustan myötä koen, että oma ammatillinen osaamiseni vauvaperhetyön ohjaajan työssä kehittyi. Uskon myös, että tietoperustasta on hyötyä minulle tulevaisuudessa myös muissa sosionomin työtehtävissä.

Työnantajani oli Helsingin ensikoti ry. Päiväkirjaa kirjoittaessani työskentelin ensikoti Helmiinassa, joka tarjoaa ympärivuorokautista vauvalähtöistä päihdekuntoutusta. Ensikoti Helmiina sijaitsee Espoossa.

2 Toimeksiantajan esittely

Helsingin ensikoti ry on voittoa tavoittelematon kansalais- ja lastensuojelujärjestö. Järjestön ydinajatus on auttaa tukea tarvitsevia vauvaperheitä ja heidän lähiverkostoaan. Kun vauvaperheen perusarji ja vuorovaikutus ovat vauvan perspektiivistä katsottuna turvattomia, järjestö auttaa. Vanhemmuutta tuetaan siten, että vauva saa huolenpidon, hoivan ja turvan. Vanhempien mahdollisuudet ja kyvyt vastata vauvan tarpeisiin voivat heikentyä moninaisten syiden, esimerkiksi haasteellisten elämäntilanteiden, vuoksi. (Helsingin ensikoti 2023a.)

Yhdistys sai alkunsa vuonna 1936, jolloin haluttiin turvata avioliiton ulkopuolella syntyvien lasten oikeus kasvuun vanhemman kanssa. Vuonna 1942 Helsingin ensikoti aukesi turvapaikaksi äideille ja heidän lapsilleen. Helsingin ensikodin voi ajatella olevan vauvaperhetyön edelläkävijä. Helsingin ensikoti tuottaa hyvin suuren osan tiivistä tukea tarvitsevien vauvaperheiden palveluista. Toiminnan rahoitus tulee muun muassa kuntien asiakasmaksuilla, sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskusten ja valtion avustuksilla, kuntien järjestöavustuksilla sekä lahjoituksilla. Lahjoituksia tekevät yksityishenkilöt sekä muut yhteisöt ja organisaatiot. (Helsingin ensikoti 2023a.)

Helsingin ensikoti tekee yhteistyötä esimerkiksi lastensuojelun ja neuvoloiden kanssa. Asiakaina on vuosittain noin 200 perhettä. Avointen neuvontapalveluiden kautta tavoitetaan vielä useampia perheitä. (Helsingin ensikoti 2023a.) Perheen matka ensikotiin voi alkaa synnytys-sairaalan, neuvolan, lastensuojelun tai muun tahon kautta. Vaihtoehtona tälle, jos vanhempi ja vauva eivät tule ensikotiin, voi olla kiireellinen sijoitus tai huostaanotto. (Enskalehti 2017.)

Helsingin ensikodin palveluihin kuuluvat ympärivuorokautiset palvelut, hoidolliset avopalvelut, tuki- ja neuvontapalvelut, tapaamispalvelut sekä itsenäisen asumisen tukeminen (Helsingin ensikoti 2023a).

Ensikoti Helmiina sijaitsee Espoossa, Kivenlahdenkadulla. Ensikoti Helmiina on vauvalähtöiseen päihdekuntoutukseen erikoistunut ensikoti, joka on osa valtakunnallista Pidä Kiinni® -hoitojärjestelmää. Vauvalähtöistä päihdekuntoutusta tarjoavia ensikoteja on pääkaupunkiseudulla kaksi, Helmiina sekä Oulunkylän ensikoti. Perhepaikkoja Helmiinassa on viisi, ja kaksi näistä paikoista on suunnattu kahden vanhemman perheille. Henkilökuntaa on saatavilla vuorokauden jokaisena tuntina. (Helsingin ensikoti 2023b.) Muualla Suomessa vauvalähtöistä päihdekuntoutusta tarjoavia ensikoteja on Turussa, Kuopiossa, Rovaniemellä, Kokkolassa ja Oulussa (Ensi- ja turvakotien liitto 2023a).

Helmiinassa toteutetaan asiakkaille ympärivuorokautista vauvalähtöistä päihdekuntoutusta. Helmiinan asiakasryhmiä ovat odottavat äidit ja pienen vauvan vanhemmat, joilla on päihderiippuvuus. Helmiinaan tullessaan asiakkaalta edellytetään, että akuutti päihteidenkäyttö on katkaistu. Helmiinassa ollessaan asiakas voi olla lääkkeellisessä opioidiriippuvuuden korvaushoidossa. (Helsingin ensikoti 2023b.)

Helmiinassa jokaisella asiakkaalla, niin pienillä vauvoilla kuin vanhemmilla, on oma nimetty lähityöntekijä. Lapsen asioissa työskennellään Junamalli-työskentelyä apua käyttäen, jossa on tarkoituksena seurata vauvan kasvua ja hänen kehitystään. Tämän työskentelyn tarkoituksena on myös tukea vanhemman vanhemmuutta. (Helsingin ensikoti 2023b.)

Joka viikko vanhempi käy keskusteluita lähityöntekijän kanssa. Keskusteluiden tarkoitus on

tukea vanhemman omaa kuntoutumista asiakkaan oman kuntoutussuunnitelman mukaisesti. (Helsingin ensikoti 2023b.)

Pidä kiinni® -ensikotien kuntoutus on vauvalähtöistä päihdekuntoutusta. Tässä avainasemassa ovat yhteisökuntoutus ja vertaistuki. Työntekijät kulkevat vanhemman rinnalla siten, että vanhemmat saavat tukea omaan arkensa hallintaan, vauvan hoitoon, sekä varhaiseen vuoro-vaikutukseen ja kuntoutumiseen päihderiippuvuudesta. (Helsingin ensikoti 2023b.)

Yhteisökuntoutuksessa vanhemman kanssa työskentelyssä on apuna transaktioanalyysi- menetelmä, jonka tarkoituksena on auttaa asiakasta henkilökohtaiseen kasvuun ja muutokseen. Menetelmään sisältyy ajatus yhdessä oppimisesta. (Helsingin ensikoti 2023b.)

Kuntoutuksessa käytetään hyödyksi erilaisia työmenetelmiä. Näiden työmenetelmien tarkoitus on pyrkiä vakauttamaan ja rauhoittamaan vanhempia asettumaan pienen vauvan äärelle. Työmenetelmillä pyritään siihen, että vanhempi pystyy vastaamaan oman lapsensa tarpeisiin ja kasvamaan omassa vanhemmuudessaan. Menetelminä ovat esimerkiksi Hoivaa ja Leiki- interventio, Theraplay ja ICDP-ohjelma. Traumanäkökulma huomioidaan työskentelyn aikana ja vanhemman omaa kuntoutusta arvioidaan kuntoutuksen edetessä. Kuntoutuksen tukena käytetään erilaisia kirjallisia harjoituksia. (Helsingin ensikoti 2023.)

Viikko-ohjelma on suunniteltu siten, että se tukee vanhemman päihteettömyyttä, ja auttaa häntä arjen hallinnassa (Helsingin ensikoti 2023b).

Ensikoti Helmiinassa työskentelee vauvaperhetyön esihenkilö, vauvaperhetyön ohjaajia sekä vauvaperhetyön yhteisöohjaaja. Helmiinan työntekijöiltä edellytetään ammattikorkeakoulututkintoa, ja lisäksi koulutuksia on myös täydennetty erillisillä täydennyskoulutuksilla. Työntekijöille on tarjolla työnohjausta. (Helsingin ensikoti 2023b.)

3 Käsitteiden avaus

Kolmen ensimmäisten käsitteiden avaamisen tein siten, että tarkastelin, miten ne näyttäytyivät ensikoti Helmiinassa. Näin käsitteiden avaamiseen sain tietyn rajauksen.

Vauvaperhetyö

Vauvaperhetyötä lähdin avaamaan vauvaperhetyön ohjaajan perspektiivistä. Vauvaperhetyön ohjaaja työskentelee niin vanhempien kuin vauvojenkin kanssa. Vauvaperhetyön ohjaajan työnkuvan keskiössä on luoda puitteet turvallisen kiintymyssuhteen syntymiseen lapsen ja vanhemman välillä, sekä tukea vanhemmuuden heräämistä ja vahvistumista. Perustyöhön

kuuluu myös tukea vanhempaa arkielämän taitojen oppimisessa ja vahvistaa niitä. (Helsingin ensikoti 2023d.)

Vauvaperhetyön ohjaajan työkuvasta sain ymmärryksen, että vauvaperhetyö ensikodissa on niin vanhemman kuin vauvan kanssa työskentelyä. Vanhemmuuden tukemista, vanhemmuuteen heräämistä, sekä sitä, että vauvan ääni tulee kuuluviin ja hänen tarpeensa otetaan huomioon.

Pidä kiinni®- hoitojärjestelmä

Pidä kiinni® -hoitojärjestelmän tarkoituksena on auttaa päihdeongelmaisia raskaana olevia äitejä sekä vauvaperheitä. Hoitojärjestelmän tavoitteena on taata turvalliset olosuhteet pienelle lapselle. Tällä tarkoitetaan niin fyysisiä kuin psyykkisiä olosuhteita. Hoitojärjestelmän tavoitteena on myös tukea vanhempien päihteettömyyttä sekä heidän omaa kasvuaan vanhemmuuteen. Kuntouksen aikana pohditaan asioita niin vauvan kuin vanhemman perspektiivistä. Vuorovaikutusta ja sen kehittymistä äidin ja pienen lapsen välillä tuetaan. Luottamuksellinen suhde on avaintekijä asiakkaan ja työntekijän välillä. Vertaistukea saa vanhemmilta, jotka ovat samanlaisessa tilanteessa. Lastensuojelu ja päihdekuntoutus ovat keskeisessä roolissa. (Ensi- ja turvakotien liitto 2023a.)

Vauvalähtöinen päihdekuntoutus

Päihdekuntoutuksessa motivaatiolla on suuri merkitys. Motivaatio saatetaan nähdä henkilön ominaisuutena, jonka puuttuminen johtaa epäonnistumiseen. Positiivisemmin ajateltuna sen voidaan ajatella syntyvän vuorovaikutuksessa ja sitä voidaan kasvattaa.

Päihdekuntoutus tapahtuu ensikodissa arkisten tehtävien ja tapahtumien avulla. Näin asiakkaat opettelevat elämään päihteetöntä vauvaperheen arkea. Lähityöntekijä on asiakkaan rinnalla, tuoden yksilökeskusteluihin päihderiippuvuuteen liittyviä asioita. Osalla asiakkaista saattaa olla lääkkeellisiä korvaushoitoja, joista vastaa aina ulkopuolinen päihdehoitoklinikka. Osana kuntoutusta asiakkailta otetaan myös välillä huumetestejä. Jos retkahduksia tapahtuu, ne käsitellään koko yhteisön voimin, jotta koko yhteisö voi auttaa yksilöä. (Mäkiranta 2005, 32.)

Ammatillinen kasvu

Luin Outi Wallinin kirjoittaman referee-artikkelin Ammatillinen kasvu ja työhön sitoutuminen sosiaali- ja terveydenhuoltoalan työssä. Artikkelissa mainitaan mm. ammatillisesta kasvusta. ”Ammatillisessa kasvussa ja identiteetin rakentumisessa yhdistyvät ammattialan yhteiskunnalliset ja sosiaaliset käytännöt, yksilön elämänhistorianaikana rakentuneet ja muokkautuneet subjektiiviset merkitykset ja käsitykset työhön liittyvistä arvoista ja eettisyydestä sekä myös tulevaisuuden odotukset työn suhteen”. (Wallin 2022, 12.)

Kun puhumme ammatillisesta kasvusta, on kyse psyykkis-emotionaalisesta kasvusta kohti aikaisempaa laajempaa ammattilaisuutta. Ammatillinen kasvu käsittää muutoksen yksilössä itessään. Ammatilliseen kasvuun liittyy yksilön henkiseen, psyykkiseen, sosiaaliseen ja maailmankatsomukselliseen liittyviä asioita. Ammatillisen kasvun yhteydessä puhutaan ammattitaidosta ja asiantuntijuudesta. Ammattitaito sisältää koulutuksen ja kokemuksen avulla hankittua pätevyyttä. Asiantuntijuus pitää sisällään teoreettisen osaamisen, työntekijän oman käytännön kokemuksen ja myös ammattieettisen ulottuvuuden. (Raatikainen, Rahikka, Saarnio & Vepsä 2019, 34.)

4 Nykytilanne

4.1 Nykyinen työ ja oma osaaminen

Valmistuin lähihoitajaksi vuonna 2000. Siitä lähtien olen työskennellyt lähihoitajan työtehtävissä, pisimpään varhaiskasvatuksen lastenhoitajana. Sijaisuuksia olen tehnyt esimerkiksi perushoitajan työtehtävissä lähihoitajan urani alkuvaiheessa. Lääkehoidollisia työtehtäviä olen tehnyt urani alkuvaiheessa. Varhaiskasvatuksessa lääkehoidollisia työtehtäviä on pienimuotoisesti, ja niissä lääkkeen antoon täytyi aina olla vanhemman antama suostumus ja selvennys siitä, miten ja paljonko lääkettä annetaan, ja lisäksi lääkkeen täytyi olla reseptilääke. Varhaiskasvatus ei vaadi erillistä lääkehoidon osaamista, esimerkiksi MiniLop- kurssin suorittamista.

Varhaiskasvatuksen lastenhoitajana olen pitkään työskennellyt Vantaan kaupungilla, ympäri- vuorokautisessa päiväkodissa. Työurani aikana olen työskennellyt niin 1-3 kuin 3-5-vuotiaittenkin ryhmässä. Koen, että ammatillista kasvua lähihoitajana on tapahtunut urani aikana paljon. Työssäni olen empaattinen, sensitiivinen, minulla on hyvät vuorovaikutus-, ohjaus- ja tiimityöskentelytaidot. Työskentelen lapsilähtöisesti ja koen tärkeäksi, että lapsen ääni tulee kuuluviin ja hänet osallistetaan toimintaan mukaan. Työssäni keskeistä on myös vanhemman rinnalla kulkeminen.

Lapsien kanssa työskentely on opettanut läsnäolemisen tärkeyden. Työtehtäviini lastenhoitajana ovat kuuluneet sekä perushoito että kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen lapsen ikä- ja kehitystason mukaisesti. Työtä varhaiskasvatuksessa tehdään moniammatillisessa tiimissä sekä työyhteisössä, perheiden kanssa yhdessä. Lastenhoitajana työskennellessä työn takana on varhaiskasvatuslaki, varhaiskasvatussuunnitelmat sekä lähihoitajan eettiset ohjeet. Sosiaalialan ammattihenkilön eettiset ohjeet ovat minulle entuudestaan tuttuja.

Ympärivuorokautisessa päiväkodissa työskennellessäni työpäiväni olivat hyvin vaihtelevia. Työvuorot asettuivat aamu-, ilt-, ja yövuoroihin. Työskentely tapahtui pääosin oman tiimin

sisällä, mutta ajoittain saatoinkin sijaistaa muissa ryhmissä, joita päiväkodissa oli yhteensä viisi. Iltaisin ja viikonloppuisin työskentely tapahtui yli ryhmärajojen.

Valmistun tänä syksynä sosionomiksi ja uskon, että opiskeluaikana saamastani teoreettisesta pohjasta on minulle hyötyä tulevissa työtehtävissäni.

Opiskeluni aikana suoritin kaksi harjoittelua SOS-Lapsikylään, ehkäisevän digityön puolella. Harjoitteluni aikana autoin lapsia chatissa, kun he kokivat turvattomuutta tai heillä oli huolia. Chatissa kohtaaminen tapahtuu tekstiin perustuen. Oli tärkeää pystyä osoittamaan empatiaa, kuunnella lasta, esittää avoimia kysymyksiä, jotka auttoivat tutustumisessa ja myös siinä, että lapsen oma ääni tulee kuuluviin. Kysymysten kautta oli keskeistä ymmärtää, miten lapsi näkee ja kokee asioita. Uskon, että tällainen vuorovaikutteinen asiakastyö on syventänyt omaa osaamista esimerkiksi siinä, miten empatiaa osoitetaan ja miten toisen ääni tulee kuuluviin.

Vauvaperhetyön ohjaajan työtehtävät olivat minulle uusi työtehtävä. Ennen työsopimuksen allekirjoittamista minun piti suorittaa työtehtävään tarvittavat lääkelupakoulutukset, MiniLop ja PKV-lääkelupakoulutus.

MiniLop-lääkehoidon osaamisen perusteet lääkehoitoon kouluttamattomille- kurssin tavoitteena on lisätä lääkehoidon turvallisuutta, eritoten niille toiminta-alueille, joissa sitä toteuttaa joku muu kuin lääkehoitoon koulutettu terveydenhuollon ammattilainen. Tällä tarkoitetaan, että henkilön työtehtäviin voi kuulua esimerkiksi lääkkeiden anto yksittäisille potilaille tai asiakkaille. Kurssin suorittaminen edellyttää sekä teoria- että lääkelaskutenttien läpäisemistä. Teoriatentissä hyväksytyt suorituksen rajana on saada 80 % kysymyksistä oikein, lääkelaskutentissä 100 %. Tentit suoritetaan valvotusti. Koulutus tapahtui itseopiskelumateriaalin avulla, tietokonetta käyttäen. Koulutus oli maksullinen. (Love 2023.)

PKV-lääkelupakoulutus on tarkoitettu niille henkilöille, jotka osallistuvat työssään PKV-lääkehoitoon. PKV-lääkkeillä tarkoitetaan lääkkeitä, jotka ovat huumausainelainsäädännön alaisia lääkeaineita. Näihin kuuluvat rauhoittavat- ja unilääkkeet, opioidit ja johdannaiset sekä ADHD-lääkkeet. Koulutus tapahtui itseopiskelumateriaalin kautta, tietokonetta käyttäen. Koulutus oli maksullinen. (ProEdu 2023.)

”Toimintaympäristöstä ja -yksiköstä riippuen lääkehoitoa toteuttavat paitsi siihen erikseen koulutetut terveydenhuollon ammattihenkilöt, kuten lääkärit, sairaanhoitajat, lähihoitajat, farmaseutit ja proviisorit, myös muut työntekijät, kuten sosionomit. Pääsääntö kuitenkin on, että lääkehoitoa ei saa toteuttaa, jos sen toteuttamiseen ei ole saanut koulutusta ja työnantajan tarjoamaa perehdytystä eikä osaamista ole varmistettu”. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2021, 13.)

Ennen työsopimuksen allekirjoittamista minun piti suorittaa myös hygieniapassi, sillä yksikössä valmistetaan ruokaa. Hygieniapassi on todistus elintarvikehygieenisestä osaamisesta. Suomen elintarvikelain mukaan henkilö, joka työtehtävissään käsittelee pakkaamattomia ja sellaisia tuotteita, jotka helposti pilaantuvat, on velvollinen suorittamaan tämän passin. Hygieniapassia on voimassa toistaiseksi, eikä sitä tarvitse suorittaa uudelleen tai päivittää osaamistaan, kun sen on suorittanut hyväksytysti. (Hygieniapassi 2023.)

Ennen työsopimuksen allekirjoittamista minun piti myös hoitaa omat rokotesuojani sille tasolle, mitä työskennellessä ensikodissa työntekijältä vaaditaan. Rokotukset kuuluvat osana laadukkaaseen työ- ja potilasturvallisuuteen (THL 2023).

4.2 Vuorovaikutus ensikoti Helmiinassa

Vuorovaikutuksessa on kyse kahden tai useamman henkilön välillä tapahtuvasta kommunikatiota. Tässä osapuolet ovat aloitteellisia ja he reagoivat siihen, mitä toinen sanoo ja heille tulee kokemus siitä, että he ovat yhteydessä toisiinsa. Lapsen ja vanhemman vuorovaikutus on perusta kiintymyssuhteelle, ja hyvällä kiintymyssuhteella on suuri merkitys lapsen kehitykselle. (Mielenterveystalo 2023.)

Vuorovaikutusta Helmiinassa tapahtuu sekä asiakkaitten keskinäisissä kohtaamisissa että asiakkaan ja työntekijän välillä. Vuorovaikutusta tapahtuu myös työntekijöiden kesken sekä asiakkaiden tukiverkoston ja heidän asioitaan hoitavien tahojen, kuten lastensuojelun, kanssa.

Vuorovaikutusta miettiessäni oman ammatillisen kasvun yhteydessä kiinnitin katseeni Kaarina Mönkkösen kirjoittamaan tekstiin. Koen, että vuorovaikutustaidot ovat keskeinen osaamisalue tulevaisuudessa. Opiskelun yhteydessä siihen kiinnitetään huomiota ja näin tulee tehdä jatkossakin. ”Vuorovaikutusosaaminen on nostettu yhdeksi tulevaisuuden keskeisistä osaamisalueista esimerkiksi määriteltäessä sosiaalityön koulutuksen tuottamaa osaamista. Tätä perustellaan sillä, että asiakkaan ihmisarvoinen kohtaaminen edellyttää taitoa kohdata erilaisuutta sekä vaikeita ja vaativia tilanteita eettisesti kestäväällä ongelmien ratkaisua edistävällä tavalla”. (Mönkkönen 2018, 32.)

4.3 Vauvaperhetyön sidosryhmät ensikoti Helmiinassa

Sidosryhmät voidaan jakaa sisäisiin ja ulkoisiin sidosryhmiin. Sisäisellä sidosryhmällä tarkoitetaan kaikkia niitä henkilöitä, joilla on suora vaikutus ja kiinnostus organisaatioon ja sen toimintaan, esimerkiksi työntekijät ja asiakkaat. Ulkopuolisiin sidosryhmiin kuuluvat sellaiset tahot, jotka eivät ole organisaation sisäpuolella. (Arzagani 2021.)

Perehdytyksen kautta sain ymmärryksen siitä, että Helmiinan sisäisiin sidosryhmiin kuuluvat työntekijät sekä asiakkaat ja heidän lähipiirinsä, esimerkiksi vanhemman tukiverkosto (sukulaiset).

Ensikoti Helmiinan ulkoisiin sidosryhmiin kuuluvat yhteistyötahot, joiden kanssa työssä olemme tekemisissä, esimerkiksi lastensuojelun sosiaalityöntekijät, päihdeklินิกoiden työntekijät, sekä mielenterveydellisten haasteiden tapauksessa mielenterveyden hoidon ammattilaiset. Asiakkaalla saattaa olla myös omia kontakteja esimerkiksi Kelaan. Asiakkailla saattaa olla tapaamisia HUS: n sosiaalipediatriisessa yksikössä, jossa seurataan lapsen vointia ja kehitystä. Ulkoisiin sidosryhmiin kuuluvat myös neuvola ja synnytyssairaalat.

Kuva 1: Ensikoti Helmiinan sidosryhmät

4.4 Opinnäytetyön tavoitteet ja eettisyys

Opinnäytetyöni tavoitteena oli kuvata kasvuani sosiaalityön ammattilaisena. Tavoitteena oli seurata työtäni, työssä oppimista ja osaamisen kehittymistä vauvaperhetyön ohjaajan työtehtävissä. Sijaisuuteni oli lyhyt, joten kehittyminen ammattilaiseksi on vasta alussa. Ammattitaidon kehittäminen ei koskaan tule päätökseen. Lakikin vaatii, että sitä on kehitettävä jatkuvasti. (Talentia 2023). Opinnäytetyöni aikana tarkastelin koko kesäsijaisuuttani ja siihen liittyviä työtehtäviä ja avasin niitä eri lähteitä käyttäen. Kehittämiskohde olin minä itse, mutta tarkastelusta hyötyi myös työelämäkumppani. Pystyimme pohtimaan yhdessä, nousiko esiin esimerkiksi jotain kehittämiskohteita tulevaisuuden kesäsijaisuuksia kohtaan.

Opinnäytetyötäni varten en tarvinnut tutkimuslupaa. Opinnäytetyöni keskittyi omaan ammatilliseen kasvuuni ja opinnäytetyössäni turvauduin jo julkaistuihin materiaaleihin. Ensikoti Helmiinan esihenkilö tarkasti opinnäytetyön tekstiasun. Koin tämän hyväksi, sillä silloin

varmistettiin, ettei opinnäytetyöhöni tule esimerkiksi asiakkaista sellaista tietoa, jota en olisi voinut ilman tutkimuslupaa esittää.

Tutustuin ammattikorkeakoulujen opinnäytetyön eettisiin suosituksiin. Eettisissä suosituksissa mainitaan opinnäytetyösopimuksesta ja sen laatimisesta. Sopimuksessa sovitaan opinnäytetyön linjaukset. Eettisissä suosituksissa mainitaan myös, kuinka opiskelijalla on oikeus hyvään ohjaukseen. Suosituksissa mainitaan siitä, kuinka opinnäytetyö on ensisijaisesti opiskelijan oppimisprosessi, ja tämä on hyvin linjassa omien ajatusteni kanssa. (Arene 2020.)

Päiväkirjaraportointi

Tein opinnäytetyöni päiväkirjamuotoisena kirjoittamalla ammatillisesta kasvustani vauvaperhetyön ohjaajan työtehtävissä. Päiväkirjaa kirjoitin 5.6.2023-13.8.2023 välisenä aikana. Päiväkirjassa on mainittu erikseen työpäivät ja vapaapäivät silloin, jos päiväkirjaa on kirjoitettu myös silloin.

4.5 Viikko 1

Viikkosuunnitelma

Viikkosuunnitelmani on saada perehdytys työhön ja ymmärrys työnkuvasta. Viikkoanalyysissä saatan ottaa esille niitä asioita, joita olen viikon aikana jäänyt miettimään.

Perehdytyksellä varmistetaan, että uusia työntekijä oppii hallitsemaan työnsä ja sopeutuu työyhteisöön. Uuden työntekijän pitää ottaa haltuun uusia taitoja sekä työyhteisön toimintatapoja. Perehdytys on uusien asioiden oppimista sekä saadun tiedon soveltamista. Jos työntekijä on työyhteisössä lyhyen ajan, esimerkiksi sijaistamassa, voidaan ajatella, että perehdytyksen tavoitteeksi asetetaan nopea työhön oppiminen ja rutiinitehtävien hyvä hallinta. Työlainsäädäntö asettaa omat ehtonsa työhön perehdyttämiseen, esimerkiksi työturvallisuuteen liittyen. (Eklund 2018, 25-28.)

Uusi työntekijä haluaa oppia mahdollisimman paljon uudessa työtehtävässä, usein jopa liian innokkaasti, jonka vuoksi hän saattaa kokea liiallista kuormitusta. Tehokkaan oppimisen takana voidaan käyttää ajatusta, että työntekijä oivaltaa ja ymmärtää asian merkityksen. ”Tehokas oppiminen on mahdollista silloin kun tieto on perehdyttävälle olennaista, hän ymmärtää sen merkityksen, tehtävät ovat sopivan haastavia ja työrauha on turvattu. Leikki ja huumori kuuluvat osaksi tehokasta oppimista, koska ne luovat parhaimmillaan rennon ja lämminhenkisen ilmapiirin, jossa oppiminen ja toisiin tutustuminen tapahtuvat kuin itsestään.” (Eklund 2018, 53-56.)

Maanantai

Tänään aloitin uudessa työssä, ensikoti Helmiinassa. Aamu alkoi yhteisössä aamupalalla. Yhteisö kerääntyy aamupalan jälkeen ryhmätilaan, Aamukiekaus-nimiseen hetkeen. Aamukiekaus ottaa oman paikkansa joka arkiamu klo 8.45. Maanantaisin tässä käydään läpi mm. sekä asiakkaiden että henkilökunnan tavoitteet tulevalle viikolle. Aamukiekausten päätteeksi vauvat osallistetaan hetkeen laulupussia käyttäen. Laulupussin käyttö on minulle tuttua varhaiskasvatuksen puolelta.

Päivän mittaan perehdyin ensikoti Helmiin viikkosuunnitelmaan (Kuva 2), minulle kerrottiin asiakkaista, tutustuin ensikodin intraan sekä Helmiin eri kansioihin, esimerkiksi perehdytyskansioon. Perehtyminen on käynnistynyt, samoin asiakkaisiin ja kollegoihin tutustuminen.

Maanantaisin on siivouspäivä, johon osallistuvat niin asiakkaat kuin työntekijätkin, hoitaen omia siivousvastuualueitaan, jotka on entuudestaan yhteisössä sovittu.

KLO	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIikko	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
7.00	7.30–8.00 RAPORTTI	S 7.30–8.00 RAPORTTI	7.30–8.00 RAPORTTI	7.30–8.00 RAPORTTI	S 7.30–8.00 RAPORTTI	7.30–8.00 RAPORTTI	7.30–8.00 RAPORTTI
8.00	8.05–8.35 LÄÄKKEENJAKO	I 8.05–8.35 LÄÄKKEENJAKO	8.05–8.35 LÄÄKKEENJAKO	8.05–8.35 LÄÄKKEENJAKO	I 8.05–8.35 LÄÄKKEENJAKO	8.05–8.35 LÄÄKKEENJAKO	8.05–8.35 LÄÄKKEENJAKO
9.00	8.45–9.15 AAMUKIEKAUS	I 8.45–9.45 SUUNNITELMAT & PURUT	8.45–9.15 AAMUKIEKAUS	8.45–10.30 YHTEISÖKOKOUS	I 8.45–9.15 AAMUKIEKAUS		
10.00	(10–11.30 ENERGIAHOIDOT)	V (10.00–11.00 JOOGA)	10.00–11.30 VANHEMMUUS- RYHMÄ JA MUSKARI		V		
11.00	11.30 LOUNAS	O 11.30 LOUNAS	11.30 LOUNAS	11.30 LOUNAS	O 11.30 LOUNAS	11.30 LOUNAS	11.30 LOUNAS
12.00		U			O		
13.00	13.00–13.45 RAPORTTI	S 13.00–14.00 KESKUSTELURYHMÄ	13.00–13.45 RAPORTTI	13.00–14.00 KUNTOOUTUSRYHMÄ	J 13.00 KAHVIT	13.00–13.45 RAPORTTI	13.00–13.45 RAPORTTI
14.00		P (14.00–15.00 RAPORTTI)	13.45–15.15 KUNTOUSTIIMI	14.00–15.15 TYÖTEKIJÄKOKOUS	A (14.00–14.45 RAPORTTI)		
15.00		Ä					
16.00		I					
17.00	PÄIVÄLLINEN	V PÄIVÄLLINEN	PÄIVÄLLINEN	PÄIVÄLLINEN	PÄIVÄLLINEN	PÄIVÄLLINEN	PÄIVÄLLINEN
18.00		Ä					
19.00							
20.00	20.30–21.00 RAPORTTI	20.30–21.00 RAPORTTI	20.30–21.00 RAPORTTI	20.30–21.00 RAPORTTI	20.30–21.00 RAPORTTI	20.30–21.00 RAPORTTI	20.30–21.00 RAPORTTI

Kuva 2: Ensikoti Helmiin viikkosuunnitelma

Tiistai

Aamu- ilta- ja yövuorot alkavat raportilla. Tänään yövuorolainen raportoi minulle yön kulkua. Tiedon välittyminen työntekijöiden kesken on välttämätöntä, jotta työn teko sujuisi jouhevasti.

Raportin jälkeen siirryimme aamupalalle ja siitä Aamukiekaukseen. Aamukiekauksessa kävimme läpi, mitä päivän mittaan tapahtuu, mitä kenellekin kuuluu ja miten yö oli mennyt. Lopuksi otimme laulupussin.

Perehtyminen jatkui minulla tänään. Kävimme lävitse paloturvallisuuteen liittyviä asioita ja perehdyin myös kirjaamiseen. Työntekijät sopivat keskenään kussakin vuorossa asiakkaita koskevat kirjaamisvastuut. Jokaisesta perheestä täytyy löytyä kirjaamismerkintä aamu-, ilta- ja yövuoron jälkeen. Kirjaamisen täytyy olla kunnioittavaa asiakasta kohtaan ja tekstin olla ymmärrettävää. Jos esimerkiksi on syntynyt huoli asiakkaasta, sen täytyy välittyä tekstin luki-jalle. Kirjauksessa on hyvä olla myös asiakkaiden eli vanhemman ja vauvan vuorovaikutuksen havainnointia sekä miten asiakas on pitänyt huolta vauvastansa, esimerkiksi perushoitoon liittyen. Iltapäivällä tein ensimmäisen kirjaamisen asiakkaasta asiakastietojärjestelmään.

Iltapäivällä Helmiinaan tuli työryhmä, joka selvitti asiakkaiden ajatuksia uuden ensikodin terveydenhuoltoon liittyvistä palveluista. Helmiina saa uudet tilat syksyllä Vallilasta.

Asiakkaat miettivät, että olisi hyvä, kun ensikodin asiakkaaksi tullessaan pääsisi laajempaan terveystarkastukseen tai gynekologiseen tarkastukseen. Asiakkaat pohtivat myös ääneen, että ennen synnytystä olisi hyvä saada tietoa vauvan vieroitusoireista, jos äiti käyttää korvauslääkehoitoa raskauden aikana.

Viikoittain Helmiinassa suunnitellaan yhdessä lounas- ja päivällisruuat. Näihin tarvittavat ruokatarvikkeet sekä vanhempien ilmoittamat vauvan tarvikkeet yhdistetään yhdeksi tilaukseksi. Tämän tilauksen hoitaa yövuorolainen, kaksi kertaa viikossa, sovittuina päivinä. Kun tilaus saapuu, on se tarkistettava. Tämän hoidin yhdessä kollegani kanssa.

Keskiviikko

Työvuoroni alkoi raportilla, jonka jälkeen kokoontui kuntoutustiimi. Kuntoutustiimissä tarkastelimme seuraavaa viikkoa asiakkaitten perspektiivistä, esimerkiksi mitä kuntoutukseen liittyviä keskusteluita heille oli suunniteltu ja miten kuntoutus oli heillä edennyt.

Työvuoni aikana perehdyin kuntoutustiimin materiaaleihin ja heidän intraansa sekä jatkoin tutustumista perheisiin ja työntekijöihin. Työvuorossani autoin asiakkaita heidän päivän tehtävissään, esimerkiksi ruuanlaitossa, ja tein omat kirjaukset asiakastietojärjestelmään. Yövuorolaisen tullessa kerroin hänelle illan kulusta.

Torstai

Tänään osallistuin kuntoutusryhmään, joka toteutettiin ns. junamallityöskentelyä hyödyntäen. Pääsimme yhdessä ihmettelemään vauvan kasvua ja kehitystä ja mietimme, mitä vauvan tietyt kehitysvaiheet tarkoittavat.

Iltavuorossa oli työntekijäkokous. Tässä kävimme läpi ensiviikon toimintaa työntekijöiden perspektiivistä. Osallistuin myös Teams-palaveriin, jonka piti ensikodin toiminnanjohtaja.

Palaverin tarkoitus oli toivottaa tervetulleiksi kesäsijaiset sekä antaa yleistä infoa ensikodin toiminnasta.

Työtehtävien yksi tarkoitus on asiakkaiden tukeminen päihteettömään elämään. Tukemisen kannalta oleellisia ovat keskusteluhetket asiakkaan ja työntekijän välillä sekä vertaistuki ja yhteisön kannattelevuus. Päihteettömyyttä tuetaan myös siten, että asiakas puhallutetaan satunnaisesti alkometriä käyttäen, kun he palaavat omilta asioiltaan yhteisöön. Tänään itse suoritin tämän työtehtävän.

Iltavuoroni aikana keskustelin asiakkaiden kanssa ja hoidin vuoroon kuuluvat kirjaamistehtävät asiakastietojärjestelmään.

Perjantai

Aamuvuoro alkoi sairaanhoitajan koulutuksen käyneen työntekijän pitämällä lääkeperehdytyksellä. Lääkeperehdytys jatkuu vielä ensi viikolla. Tästä siirryimme Aamukiekaukseen, jossa jaoin toisillemme kuulumiset ja kävimme läpi, mitä kukin oli suunnitellut tälle päivälle ja viikonlopulle.

Helmiinan käytäntönä on, että asiakkaat saavat hoitaa omia asioitaan kahden tunnin ajan kerrallaan ilman kirjallista suunnitelmaa. Jos aikaa tarvitaan enemmän, on sen käytöstä tehtävä kirjallinen päiväkäyntisuunnitelma, joita käymme lävitse aamukiekauksen aikana. Aamukiekauksessa käytiin läpi myös asiakkaiden päiväkäyntisuunnitelmat.

Perjantaisin on henkilökunnan vuoro hoitaa lounasvuoro ja siihen sisältyvä siivoaminen. Perjantaisin on myös yhteisökahvit, joiden aikana asiakkaat arvioivat omaa kuntoutustansa Fit-kyselyn avulla. Kysely toteutetaan tablettia käyttäen ja arvioimme yhdessä, onko viikon aikana päästy omiin tavoitteisiin, sekä mikä viikon aikana on toiminut hyvin ja mikä ei. Asiakkaat saavat myös antaa työntekijöille palautetta.

Työvuoroni aikana purin ruokatilauksen, hoidin kirjaukset asiakastietojärjestelmään ja annoin iltavuorolaiselle raportin. Perjantaisin myös asiakkaiden huoneet tulee olla siivottu ja ne tarkastetaan. Osallistuin tähän työtehtävään kollegani kanssa. Asiakkaiden kanssa olen jatkanut vuorovaikutteisen suhteen luomista.

Viikkokooste

Ensimmäinen viikko on mennyt todella nopeasti. Tutustuminen on lähtenyt hyvin käyntiin niin asiakkaisiin kuin työntekijöihin, sekä siihen, mitä työnkuva pitää sisällään. Minulle on tullut hyvä tunne työtä kohtaan ja nyt olen vakuuttunut, että saan paljon uusia työkaluja ammatilliseen reppuuni.

Sijaisuuden pituus on kymmenen viikkoa, ja koenkin, että tavoitteeni työlle tulee olemaan asiakkaiden ja koko yhteisön tukeminen ja auttaminen. Työmenetelmien käyttäminen vaatii kouluttautumista. Myös keskusteluryhmien vetäminen voi tulla kyseeseen kesäsjaisuuden aikana.

Työnkuva on moninaisista palasista koostuva kokonaisuus, jonka perusteena on ymmärrys päihdetyöskentelystä ja vauvatyöstä sekä ymmärrys lähiohjaajan käyttämistä työmenetelmistä. Uskon, että työn moninaisuuden takia kokonaisuuden hahmottaminen ja omaksuminen vaatii aikaa.

Olen voinut hyödyntää vuorovaikutustaitojani tällä viikolla. Laulupussin käyttö, joka tukee lapsen kielellistä kehitystä, ja asiakkaan rinnalla kulkeminen ovat tuttuja teemoja varhaiskasvatuksen puolelta. Varhaiskasvatuksessa olemme perheen rinnalla kulkijoita ja lapsi on keskiössä, ja tätä samaa ajattelua näen ensikodin toiminnassa. Asiakasryhmä on toki vaihtunut ja tässä olenkin uuden äärellä. Koen, että hyvä asiakassuhde perustuu luottamukseen ja näitä luottamussuhteita olen alkanut rakentaa tällä viikolla.

Viikon aikana sain lisäymmärrystä vauvaperhetyön ohjaajan työnkuvasta. Tässä apuna olivat Helmiinan omat dokumentit sekä esihenkilön ja kollegoiden antama perehdytys.

Vauvaperhetyön ohjaajan työnkuvaan kuuluu vanhemmuuden tukeminen, johon kuuluu vauvan ja vanhemman vuorovaikutussuhteen tukemista sekä vauvan hoitoon liittyvää ohjausta. Theraplay- koulutuksen saaneet ohjaajat työskentelevät perheiden kanssa käyttäen tätä menetelmää. Päihdekuntoutuksen osalta vanhempia tuetaan päiheteettömyyteen esimerkiksi yksilö-, ryhmä-, tai lähityökeskusteluissa. Päiheteettömyyttä tuetaan testien (huumeseulojen) ottamisella sekä puhallutuksilla alkometriä käyttäen.

Vauvaperhetyön ohjaajan työnkuvaan kuuluu myös keskusteluryhmien vetovastuun ottaminen vuorollaan, sekä lääkkeiden haku esimerkiksi päihdeklinalta. Keskeistä on olla läsnä yhteisön arjessa, ja ohjaaja vastaa osaltaan tiimin jäsenenä terapeuttisesta yhteisökuntoutuksesta. Ohjaaja on osana kannustavaa ja rakentavaa ilmapiiriä, antaa perehdytystä uusille työntekijöille ja opiskelijoille, sekä toimii asiakkaan lähityöntekijänä. Työnkuvaan kuuluvat myös kirjaamistehtävät. (Ohjaajan toimenkuva Helmiinassa 2023.)

Helmiinassa niin vanhemmalla kuin vauvalla on lähityöntekijä. Vanhemman lähityöntekijä perehtyy tämän tilanteeseen ja on tukena koko tavoitteellisen kuntoutuksen aikana. Hän kulkee tarvittaessa vanhemman mukana eri yhteistyötahojen tapaamisiin, tarjoaa keskusteluapua, sekä tukee asiakkaan vakauttamista tähän hetkeen. Lisäksi vanhemman lähityöntekijä antaa tukea ja apua käytännön asioihin liittyen, esimerkiksi asunnon hakemiseen tai taloudellisten asioiden järjestelyyn. Työskentely tähtää asiakkaan itsenäistymiseen ja siihen, että arki sujuu päiheteettömänä, riittävän hyvänä vanhempana. Tätä tavoitetta tukemaan tehdään myös

jatkotyöskentelysuunnitelma, kun asiakkuus Helmiinassa on päättymässä. (Lähityöntekijätyöskentely 2023.)

Vauvan lähityöntekijän tehtävänä on auttaa vanhempaa siinä, että vanhempi pitää vauvan mielessään. Hän toimii lapsen äänenä. Lapsen kasvua ja kehitystä tarkastellaan yhdessä juna-vaunumallia käyttäen. Hän auttaa vanhempaa ymmärtämään, mitä kaikkea lapsi tarvitsee hyvään kehitykseen, sekä tulkitsemaan vauvan viestejä ja miten vanhemman olisi hyvä niihin vastata. (Lähityöntekijätyöskentely 2023.)

Lähityöntekijän työskentelyyn kuuluu päihdetyö ja asiakkaan vanhemmuuden tukeminen. Muutkin työyhteisössä osallistuvat tähän tehtävään. Tarvittaessa äitiä ohjataan ja neuvotaan vauvan hoitoon liittyvissä asioissa. Vauva voidaan ottaa tarvittaessa hoitoon. Äidin ja vauvan välinen kiintymyssuhde kehittyy parhaiten kiinteässä ja tiiviissä vuorovaikutuksessa. (Mäkiranta 2005, 33.)

Viikon aikana olen huomannut pohtivani ohjaajan työn monimuotoisuutta. Täytyy olla osaamista niin päihdetyöstä kuin vauvatyöstä. Työn onnistumisen edellytys on moniammatillinen tiimi, jossa oman ammatillisen osaamisen jakaminen on välttämättömyys, jotta asiakkaat saavat parasta mahdollista vauvalähtöistä päihdekuntoutusta.

Kaarina Mönkkönen kertoo kirjassaan Vuorovaikutus asiakastyössä, kuinka moniammatillisen työn merkitys nousee suurempaan merkitykseen, kun asiakkaalla on useita erilaisia ongelmia, joihin hän tarvitsee apua. Moniammatillinen työ edistää asiakkaan kuntoutusprosessia, kun asiakas kokee selviytyvänsä ongelmien kanssa ja turvallisuuden tunne vahvistuu. (Mönkkönen 2018, 137-138.) Mönkkönen käsittelee moniammatillisen työn yhteistyötä eri organisaatioiden välillä, mutta mielestäni sama pätee myös silloin kun moniammatillinen tiimi toimii työyhteisön sisällä. Työntekijöillä on sama tehtävänimike, mutta erilaisia koulutuksia sen takana, esimerkiksi sairaanhoitaja, terveydenhoitaja, kättilö tai sosionomi. Erilaiset koulutukset auttavat asiakasta siinä, että työntekijöillä on laajasti tietämystä saman katon alla, jolloin asiakasta voidaan auttaa kokonaisvaltaisesti.

4.6 Viikko 2

Viikkosuunnitelma

Viikkosuunnitelmani on saada lisää perehdytystä työhöni. Tavoitteena on saada lisäymmärrystä yhteisökuntoukseen. Viikkoanalyysissä saatan ottaa esille niitä asioita, joita olen jäänyt viikon aikana miettimään. Viikkosuunnitelma on sama kuin viime viikolla, sillä koen perehdytyksen uuteen työhön tärkeänä.

Tiistai

Tänään työvuoroni alkoi raportilla. Keskustelimme yhdessä, mitä työyhteisöön kuuluu. Koin tämän tärkeäksi, sillä olen ollut töistä kolmen päivän vapailla.

Tiistaisin on keskusteluryhmä, joka kokoontuu yhteisön ryhmätilassa. Päivän keskusteluryhmän aiheena olivat tunteet. Kollegani olivat tästä vetovastuussa ja me muut ohjaajat tarjosimme äideille vauvojenhoitoapua keskusteluryhmän ajaksi, jotta äidit pystyisivät paremmin keskittymään keskusteluun. Ryhmän jälkeen refleктоimme yhdessä toiminnan kulkua.

Sain perehdytyksen lääkehoitoon sairaanhoidon koulutuksen saaneelta työntekijältä ja nyt voin jakaa lääkkeitä. Ensimmäinen lääkejakovuoro minulla on ylihuomenna. Luin Helmiinan lääkehoitosuunnitelman ja tutustuin heidän kansioonsa, jossa kerrotaan huume-seulojen otto-käytänteistä. Työvuoroni loppupuolella hoidin kirjaukset asiakastietojärjestelmään. Päivään on kuulunut myös keskusteluhetkiä asiakkaiden kanssa sekä heidän auttamista ja tukemista vauvojen hoidossa ja muissa päivittäisissä askareissa.

Keskiviikko

Tänään oli yhteisön yhteinen retkipäivä. Retkeilyn lomassa oli hyvää aikaa keskustella asiakkaiden kanssa ja vahvistaa luottamuksellista asiakassuhdetta. Retkeltä palasimme Helmiinaan, jossa ohjelmassa oli päivällinen ja keittiön siivous. Keskiviikkoisin vastuu näistä tehtävistä on henkilökunnalla.

Iltavuorossa sain perehdytyksen huume-seulojen ottoon. Pääsin myös ottamaan seulan asiakkaalta. Seulojen otolla on tarkoitus tukea asiakkaan päihteettömyyttä.

Työvuoroni aikana olen kollegani kanssa istunut asiakkaiden seurassa olohuoneessa keskustellen. Iltavuoroni päätteeksi tein asiakaskirjaukset asiakastietojärjestelmään.

Torstai

Aamuvuoroni alkoi lääkkeiden jaolla, josta olin tänään vastuussa. Tästä siirryimme yhteisökokoukseen, joka on torstaisin Aamukiekauksen tilalla. Yhteisökokouksessa meillä oli vieraana terapiakoira Manteli.

Yhteisökokouksessa kävimme läpi koko työyhteisöä koskevia asioita, esimerkiksi vastuualueitten hoitoa tai yhteisön sääntöjä ja kehityskohtia - mikä yhteisössä on toiminut ja mikä ei. Kokouksesta kirjoitetaan pöytäkirja ja tämä laitetaan yhteisön seinälle kaikkien nähtäväksi.

Iltapäivällä oli työntekijäkokous sekä kuntoutusryhmän kokoontuminen. Kuntoutusryhmässä käydään lävitse vaiheittaisen kuntoutusmallin tehtäviä. Tällä kertaa en osallistunut tähän

ryhmään, sillä tulimme yhdessä siihen tulokseen, että liian suuri määrä ohjaajia yhdessä ryhmässä saattaa luoda ryhmään liian valtasuhdemaisen asetelman, ja tätä on vältettävä.

Perjantai

Aamu alkoi yövuorolaisen raportilla. Tästä aamupalan jälkeen siirryimme Aamukiekaukseen. Asiakkaat kertoivat omista suunnitelmistaan tällä päivällä ja viikonlopulle ja osa kävi läpi aiemmat päiväkäyntisuunnitelmansa. Asiakastietojärjestelmään kirjataan nämä asiakkaiden päiväkäyntisuunnitelmat sekä niiden purut. Aamupäivään kuului siten myös kirjaustehtäviä asiakastietojärjestelmään

Perjantailounaan ja siihen liittyvät siivoukset hoitaa henkilökunta. Perjantaisin on myös yhteisökahvit. Tuttuun tapaan yhteisökahvien aikana asiakkaat arvioivat omaa ja yhteistä kuntoutusta ja myös, miten henkilökunta on onnistunut työssään.

Työvuoroni aikana pääsin myös askartelemaan. Aamukiekauksen aikana tuli esille, että laulupussista puuttuu lauluja, tai että sitä voisi uudistaa. Tartuin tähän työtehtävään. Olen myös ollut asiointitehtävällä yhteisön ulkopuolelle.

Viikkokooste

Viikon aikana tavoitteena minulla oli saada lisäymmärrystä yhteisökuntoutuksesta, joka on minulle uutta.

Yhteisöhoito on yleiskäsite sille, kun puhutaan erilaisten asiakastyhmien auttamiseen pyrkiville yhteisöllisiä menetelmiä käyttäville hoito- ja kuntoutussuuntauksille. Ajatuksena on, että koko yhteisöä käytetään tietoisesti perustehtävän toteuttamisessa. Yhteisö antaa yksilölle turvallisuuden tunnetta. Dialogin käyminen on oleellista niin johdon, asiakkaiden kuin henkilökunnan kesken, jotta sosiaalisen todellisuuden rakentuminen yhteisössä onnistuu. Yhteisössä on omat sääntönsä, jotka luovat selkeyttä ja turvallisuutta. Yhteisössä on toiminnallinen rakenne, joka on yhteisön nähtävissä lukujärjestyksen muodossa. Yhteisössä on yhteisökokouksia, joihin osallistuvat niin asiakkaat kuin henkilökunta. Yhteisökokouksessa saa hyvin oman äänensä kuuluviin, ottamalla puheeksi itselleen tärkeän asian, jota pitää yhteisesti käsitellä. Yhteisö tulee jäsenille nähtyksi ja sen voi kokea, juuri tässä hetkessä. Muulloin yhteisö voi jäädä abstraktiksi. (Murto 2013, 12-29.)

Helmiinan yhteisökuntoutuksessa on kyse siitä, että asiakkailla ja työntekijöillä on yhteisvastuu toiminnasta sekä vastuu omasta ja toisen kuntoutumisesta. Turvallisuuden luominen on erityisesti henkilökunnan tehtävä, mutta muu yhteisö otetaan tähän mukaan avustamaan tämän tunteen saavuttamista. Luomme yhdessä kuntouttavaa ilmapiiriä. Yhteisössä toimimme tasavertaisuuden, osallisuuden ja vastuullisuuden periaatteiden mukaan. (Perehdytys info työntekijöille 2022.)

Yhteisössä pohdimme, reflektoimme ja kannustamme yhdessä toinen toisiamme. Yhteisössä työskentely asettaa työntekijän ja asiakkaan rinnakkain. Tämä käy ilmi esimerkiksi siten, että teemme osittain samoja tehtäviä, esimerkiksi laitamme ruokaa ja siivoamme. Pidämme huolta, että yhteisössä arki toimii. Koen, että tällaisessa työskentelyssä asiakkaan ja työntekijän ns. valtasuhde madaltuu.

Viikon aikana huomasin pohtivani hyvää asiakassuhdetta ja mitä kaikkea siihen liittyy. Päätin syventyä siihen lisää. Koen, että hyvään asiakassuhteeseen liittyvät vahvasti vuorovaikutustaidot, luottamus, läsnäolo, sensitiivisyys ja dialogin käyminen.

Kirjassa Vauvan parhaaksi kerrotaan hyvästä asiakassuhteesta. Työntekijän vuorovaikutustaidot ovat kuntoutuksen onnistumisen kannalta erittäin tärkeässä roolissa. Hyvässä asiakassuhteessa on kyse siitä, miten kohtaa asiakkaan. Asiakastyön lähtökohtana on luoda asiakkaaseen turvallisuuden tunnetta sekä kannatteleva ilmapiiri. Asiakkaan hyväksyminen ja empatian antaminen ovat tärkeitä asiakassuhteen luomisessa. Hyväksymisellä tarkoitetaan asiakkaan itsensä hyväksymistä, ei esimerkiksi hänen epäeettisten tekojensa hyväksymistä. Asiakassuhteessa asiakasta täytyy kohdella kunnioittavasti. Avoimuus ja eettisesti toimiminen on tärkeää, kun ajattelemme molempia asiakkaita, äitejä ja vauvoja. Hyvä asiakassuhde ei ole automaatio, mutta tällaiseen suhteeseen on työntekijän pyrittävä ja asiakkaalla on siihen myös oikeus. Asiakassuhteen onnistumiseksi vaaditaan työntekijältä myös tietynlaista jämäkkyyttä. Luottamus on myös suuri tekijä hyvässä asiakassuhteessa, joka on myös yksi kuntouttavan ilmapiirin ja kiinnipitävän ympäristön edellytys, ja asiakassuhteessa luottamus voitetaan yhteistyön aikana. Työskentelyssä asiakkaan kanssa on tuettava hänen itseohjautuvuuttaan, osallisuuttaan ja subjektiivuuttaan. (Anderson, Hyytinen & Kuorelahti 2008, 92-97.)

Luottamuksen synty asiakkaan ja työntekijän välillä ei ole itsestäänselvyys. Se syntyy, kun asiakkaalle tulee kokemus, että hänet otetaan tosissaan. Se syntyy luottamusta herättävästä kohtelusta, ja työntekijän suhtautumistapa heijastuu suoraan asiakassuhteeseen. Työntekijällä on oltava tietoisuus omista arvoistaan, asenteistaan, käsityksistään ja tunteistaan myös päihteisiin liittyen. Päihderiippuvainen äiti on saattanut kokea monia pettymyksiä, ja nämä kokemukset vaikuttavat hänen kykyynsä luottaa toisiin ihmisiin. Hän tarvitsee tyypillisesti tavallista enemmän kunnioitusta ja hyväksyntää, jotta luottamus syntyy ja hän pystyy avautumaan omista asioistaan. (Andersson ym. 2018, 82-83.)

Varhaiskasvatuksen puolella lapsen luottamus kasvatushenkilöstöä kohtaan rakennetaan pikkuhiljaa. Yksilöllisiä eroja on lasten keskuudessa ja toisten luottamus työntekijään kohtaan syntyy nopeammin kuin toisten. Uskon, että ensikoti Helmiinassa ymmärryksen aiheesta syvenee entisestään. Koen, että ajan ja tilan antaminen on oleellista ja että se on avain hyvän luottamuksellisen suhteen syntymiseen.

4.7 Viikko 3

Viikkosuunnitelma

Viikkosuunnitelmani on saada lisäymmärrystä kuntoutuksen kulkuun liittyen. Tavoitteena on tarkastella myös yhtä kuntoutukseen kuuluvaa osa-aluetta.

Maanantai

Aamuvuoroni alkoi asiointitehtävillä työyhteisön ulkopuolella. Sieltä siirryin Helmiinaan, jossa kirjasin asiointitehtäväni asiakastietojärjestelmään.

Työpäiväni aikana osallistuin myös siivoukseen ja jatkoin perjantaina aloittamaani laulukorttien askartelua. Työpäiväni koostui myös tuen ja avun antamisella yhteisössä. Sovimme myös esimieheni kanssa, että voisin askarrella asiakkaiden kanssa jokaiselle omat laulupussit. Kun kuntoutus heillä loppuu, he voivat kotona jatkaa laulupussin käyttöä.

Tiistai

Tänään oli iltavuoro. Yhteisössä oli liikkeellä flunssaa, joten autoin vanhempia heidän päivittäisissä askareissaan, esimerkiksi ruuanlaitossa ja keittiön siivouksessa. Illan aikana tein myös kirjauksia asiakastietojärjestelmään, ja pidin keskusteluryhmää kollegani kanssa. Keskusteluryhmässä jatkoimme samalla aiheella kuin viime viikolla, aiheena siis tunteet. Minua perehdytettiin myös yövuoroon.

Iltavuoro koostui myös asiointitehtävistä yhteisön ulkopuolella ja lisäksi sain laulupussin kortit valmiiksi. Illan päätteeksi annoin raportin yövuorolaiselle.

Keskiviikko

Keskiviikkoisin on työntekijöiden kokous. Kävimme läpi ensi viikkoa. Työvuoroni aikana autoin mm. päivällisen valmisteluissa, leivoin, tein kirjauksia, sekä seurustelin yhteisössä. Illan aikana työtehtäväni vaihtelivat vauvan kuumeen mittauksesta ilmankostuttimen laittoon asiakkaan huoneeseen.

Torstai

Aamuvuoroni alkoi asiointitehtävillä yhteisön ulkopuolella. Sieltä suuntasin Helmiinaan, jossa ehdin yhteisökokouksen loppuun.

Päivän aikana oli myös yhteisökahvit, jotka siirtyivät perjantailta torstaille juhannuksen takia. Yhteisökahveilla asiakkaat täyttivät tuttuun tapaan oman arvion kuntoutuksestaan.

Päivän aikana hoidin kirjaamistehtäviä ja osallistuin myös kuntoutusryhmään, jossa asiakas esitteli tekemänsä kirjallisen tehtävän.

Otin tarkastelun kohteeksi kuntoutuksen kulun ensikoti Helmiinassa. Tarkoituksena on tehdä näkyväksi asiakkaan muutosprosessi vanhemmuudessa sekä päihderiippuvuudesta toipumiseen. Kolmivaiheisessa kuntoutuksessa on mukana junamallityöskentely, oman kuntoutuksen arviointi (OKA) sekä transaktioanalyysi. Kuntoutuksessa tehdään erilaisia tehtäviä, joita käsitellään lähityöntekijän kanssa ja kuntoutusryhmässä. (Vaiheittainen kuntoutus 2023.)

Tänään ehdin myös tarkastelemaan tarkemmin junamallia. Junamallissa edetään tietyn protokollan mukaisesti unohtamatta asiakkaan yksilöllisyyttä. Teoreettisena viitekehyksenä käytetään kiintymyssuhdetta, varhaista vuorovaikutusta, traumatietoisuutta sekä lapsen ikätason mukaista kehitystä. Lapsen kehitys tulee tätä mallia käyttäen näkyväksi. Junamallin työskentely takaa myös sen, että jokainen lapsi kohdataan työskentelyn aikana tasapuolisesti (Perehdytys info työntekijälle 2022.)

Sunnuntai-maanantai: yövuoro

Ensimmäinen yövuoro. Toimiston seinällä on yövuorolaisen tehtävälista, josta pystyy tarkistamaan, mitä tehtäviä mihinkin yöhön kuuluu. Yövuorolaisen tärkein tehtävä on turvata asiakkaiden rauhallinen yö. Muita tehtäviä ovat esimerkiksi iltalääkkeiden jako, kirjaamiset yövuorosta asiakastietojärjestelmään, aamupalan valmistaminen, yleisestä siisteydestä huolehtiminen sekä kauppatilauksen tekeminen sunnuntaisin. Sähköpostin osalta tarkastin, oliko tullut akuutteja viestejä, joihin pitäisi reagoida tai jotka pitäisi välittää eteenpäin.

Joskus öisin voi myös olla vauvan hoitoa, jos asiakkaan kanssa on sovittu niin. Asiakkaan mieleen voi tulla ajatuksia, joita hän saattaa haluta yöllä purkaa yötyöntekijän kanssa. Tähän on toki annettava mahdollisuus, mutta perehdytyksen kautta ymmärsin, että liian syvälliseen keskusteluun ei kannata yön aikana lähteä. Ei haluta, että asiakas alkaa liikaa murehtimaan asioita yöllä, mikä voi vaikuttaa yöunen määrään ja laatuun.

Viikkokooste

Viikon tavoitteena minulla oli perehtyä lisää kuntoutuksen kulkuun ja sen yksittäiseen osaluueeseen. Lähdemateriaalia käyttäen pääsin tähän kiinni ja ymmärsin perusteet. Uskon, että kokonaisvaltainen ymmärrys kuntoutuksen kulusta vaatii lisää aikaa ja työskentelyä yksittäisen asiakkaan kanssa, jotta kuntoutuksen kokonaisuus tulee näkyväksi.

Tällä viikolla pääsin osalliseksi monenlaiseen toimintaan. Viikon aikana kirjoitin useampaan kohtaan, että olen hoitanut asiointitehtäviä yhteisön ulkopuolella. Tehtävät voivat tarkoittaa esimerkiksi asiointikäyntiä postissa tai kaupassa, tai liittyä asiakkaan kuntoutukseen

esimerkiksi terveyden- tai sosiaalihuollon palveluihin, joissa työntekijä saattaa olla mukana. Tehtävillä voidaan tarkoittaa esimerkiksi asiakkaan kanssa yhteistä asioimiskäyntiä neuvolaan, lääkäriin, asiakkaan lääkkeiden hakemista päihdeklinalta ensikoti Helmiinaan tai sosiaalipediatrisella klinikalla käymistä, asiakkaan kanssa. Sosiaalipediatrian yksiköllä on tarkoitus ennaltaehkäistä ja vähentää kasvu ympäristön negatiivisia vaikutuksia pieneen lapseen, perheen kanssa. (Tays 2023).

Ensikoti Helmiina yhteistyötahoihin kuuluvat esimerkiksi lastensuojelu, päihdeklinalat ja sosiaalipediatrisen yksikkö. Asiakkaat saattavat asioida näissä yksin tai työntekijä voi olla tukena tarvittaessa. Päihdeklinaloilla asiakkaat saattavat asioida omaan lääkitykseen liittyvissä asioissa, tai työntekijä voi hakea heille kuuluvia korvauslääkkeitä yksikköön. Tätä ohjaa lääkelaki.

Joidenkin asiointitehtävien edessä olen ollut uuden äärellä. Uudet tilanteet ovat haasteellisia, sillä silloin ei voi tukeutua omaksuttuun tietoon, tukena ei ole mitään aikaisempaa pohjaa. Nämä ovatkin oppimisen paikkoja.

Viikon keskusteluryhmässä aiheena olivat tunteet. Tässä pystyin hyödyntämään opittua tietoa varhaiskasvatuksen puolelta, sillä tunnekasvatuksella on oma paikkansa myös varhaiskasvatuksessa. On tärkeää, että osaa ilmaista itseään tunteiden kautta, mutta yhtä tärkeää on myös osata itsesäätelyä. Koen, että tämä ajatus sopii niin lapsiin kuin aikuisiin. On hyvä miettiä, miten minä toimin, kun olen esimerkiksi vihainen tai ahdistunut. Miten tunnistan nämä tunteet ja miten pystyn tasaamaan itsessäni syntyvän tunnekuohun? Jos omia tunteitaan ei tunnista, toisen ihmisen tunteiden ymmärtäminen on mahdotonta.

4.8 Viikko 4

Viikkosuunnitelma

Tällä viikolla suunnitelmani on syventyä työtäni sääteleviin lakeihin. Työn kannalta tärkeimmät lait ovat sosiaalihuolto-, päihde- ja lastensuojelulaki.

Maanantai-tiistai: yövuoro

Toinen yövuoro. Yövuoro sujui rauhallisesti hoitaen yövuorolaisen tehtäviä. Pehdytyksessä olen saanut ymmärryksen, että tärkein yövuorolaisen tehtävä on turvallisuuden tunteen ylläpitäminen yön aikana.

Perjantai

Tänään iltavuorossa. Työvuoroni aluksi oli yhteisökahvit, joissa asiakkaat täyttivät arvioin omasta kuntoutuksestaan. Kävimme myös asiakkaiden ja työntekijöiden omat tavoitteet läpi,

mitkä he olivat asettaneet itselle maanantaina, ja jokainen sai itse pohtia, oliko omiin tavoitteisiin päässyt.

Työvuoron aikana kävin vuorovaikutteisia keskusteluita, ja autoin vanhempia vauvojen hoidossa sekä olemalla läsnä yhteisössä. Työvuoroon kuului myös kirjauksia, lääkehoitoa sekä ruokakuorman purkamista.

Lauantai

Aamuvuoro. Vuoro koostui perustehtävistä: keskusteluista asiakkaiden kanssa, läsnä olemisesta yhteisössä, vauvojen hoidosta, kirjaamistehtävistä ja yhteisön siisteyden huoltamisesta.

Vauvojen hoidolliset tehtävät saattavat olla maitopullon antamista, vaipan vaihtoa, vauvan kanssaan leikkimistä tai ääneen ihmettelyä siitä, mitä vauva tässä haluaa meille muille viestittää. Esimerkiksi ”voisikohan häntä nyt vähän jo väsyttää”, ”nyt näyttää siltä, että hänellä ei taida olla nälkä” tai ”näkee, että hän nauttii, kun leikitte yhdessä.” Näillä lausahduksilla tuon vauvan äänen kuuluvaksi ja vahvistan äidin ja vauvan vuorovaikutussuhdetta. Jos vauva jää hoitoon esimerkiksi jonkin ryhmän ajaksi, asiakkaalta kysytään aina vauvanhoito-ohjeet. Koen, että tämä vahvistaa vanhemman vanhemmuutta ja kokemusta siitä, että hän on asiantuntija omaan lapseensa liittyvissä asioissa.

Sunnuntai

Vuoroni koostui tänään perustehtävistä, kuten eilen. Viikonlopun aikana minulla oli myös aikaa lukea ja syventyä eri lakiteksteihin.

Sosiaalihuoltolaki määrittelee tuen tarpeet, minkä perusteella sosiaalipalveluita ja -huoltoa järjestetään. Järjestämisvastuussa ovat kunnat, ja järjestämisen käytännön toteutukseen on erilaisia malleja. Sosiaalihuoltolaissa kerrotaan myös asiakkaan oikeuksista. Siinä mainitaan asiakkaan hyvästä ja yhdenvertaisesta kohtelusta. Ihmisarvoa ei saa loukata, ja inhimillinen arvokkuus täytyy säilyttää aina, kaikissa olosuhteissa. Asiakkaan tarpeet, toiveet ja odotukset tulee täyttää mahdollisuuksien mukaan. Asiakkaalla on oikeus hyvään kohteluun, asiakasta kunnioittaen. Asiakkaan etu on lähtökohtana sosiaalihuoltoa toteuttaessa, sosiaalihuollon henkilöstöllä on ilmoitusvelvollisuus asiakastyön epäkohdista. (Valvira 2023.)

”Sosiaalihuollon päihde- ja riippuvuustyön erityisillä palveluilla tarkoitetaan päihteiden ongelmakäytöstä tai muusta riippuvuusikäyttäytymisestä johtuvaan tuen tarpeeseen kohdennettuja palveluja. Raskaana olevalla henkilöllä on oikeus saada välittömästi riittävät päihdeettömyyttä tukevat sosiaalipalvelut”. Päihdelaisissa mainitaan erityisesti kuntoutukseen liittyviä asioita. Palveluja tulee antaa sellaiselle henkilölle, jolla on päihteiden käyttöön liittyviä ongelmia, sekä hänen perheelleen ja lähihenkilöille. Palveluja on annettava tuen ja hoidon tarpeen perusteella. Keskeinen periaate palveluissa on se, että palveluiden piiriin voi hakeutua

oma-aloitteisesti, ja että asiakkaan itsenäistä suoriutumista tuetaan, ja hoito perustuu luottamukseen. Ensisijaisena otetaan huomioon päihteiden ongelmakäyttäjän sekä hänen läheistensä etu. Asiakasta autetaan tarvittaessa toimeentuloturvaan, asumiseen ja työhön liittyvissä ongelmissa. Päihde- ja riippuvuushoidosta säädetään terveydenhoitolaissa. (Ehyt 2023.)

Lastensuojelulain tarkoituksena on turvata lapsen oikeudet esimerkiksi turvalliseen kasvu-ympäristöön sekä tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen. Lapsella on myös oikeus erityiseen suojeluun. Lastensuojelulain tarkoituksena on ehkäisevällä lastensuojelulla tarjota apua ja tukea varhaisessa vaiheessa perheille, ennen kuin tilanne kärjistyy pahemmaksi. (THL 2023.)

Lastensuojelulakiin tuli vuonna 2010 lisäyksenä säännös ennakollisesta lastensuojeluilmoituksesta. Tällä tarkoitetaan tilanteita, joissa ilmoittajalla on syy epäillä, että syntyvä pieni vauva tulee tarvitsemaan lastensuojelun tukitoimia syntymän jälkeen. (Kuusikko- työryhmä 2020, 26.)

Ensikodin esihenkilö kertoi, että vauva sijoitetaan ensikotiin avohuollon sijoituksena, yhdessä vanhemman kanssa. Perheille on ennen ensikotiin tuloa saatettu tarjota jo muita avohuollon tukitoimia.

Ajantasaiset lait ja niiden sisällöt löytyvät Finlexistä. Lastensuojelulaki (417/2007), sosiaalihuoltolaki (1301/2014) ja päihdelaki (41/1986).

Viikkokooste

Viikon aika tavoitteena minulla oli syventyä eri lakeihin, jotka koin erittäin tärkeiksi. Päihdelakiin en ollut aikaisemmin syventynyt. Koen, että eri lakeihin täytyy olla tietämystä, jotta työ on eettistä ja oikeudenmukaista asiakasta kohtaan. Laki velvoittaa meitä tekemään asioita niin palvelun kuin asiakastyön suhteen.

Ennakollinen lastensuojelulaki oli minulle uusi tieto, vaikka lastensuojelulakiin olinkin aikaisemmin perehtynyt varhaiskasvatuksen lastenhoitajana työskennellessäni. Myös ammattikorkeakoulussa tutustuimme tähän lakiin sekä sosiaalihuoltolakiin.

Ennakollinen lastensuojeluilmoitus (417/2007) 25 c §:ssä on määritelty lain sisältö. ”Ennen lapsen syntymää 25 §:n 1 momentissa mainittujen henkilöiden on salassapitosäännösten estämättä tehtävä ennakollinen lastensuojeluilmoitus, jos on perusteltua syytä epäillä, että syntyvä lapsi tulee tarvitsemaan lastensuojelun tukitoimia välittömästi syntymänsä jälkeen. Kii-reellisissä tapauksissa päivystävän sosiaaliviranomaisen on arvioitava viipymättä ennakollisen lastensuojeluilmoituksen kohteena olevien henkilöiden sosiaalipalvelujen tarve. Yhteistyössä lastensuojelun sosiaalityöntekijän kanssa voidaan arvioida myös välittömästi lapsen syntymän

jälkeen tarvittavat sosiaalipalvelut. Lastensuojeluasia tulee vireille ja lastensuojeluasiakkuus alkaa lapsen syntymän jälkeen siten kuin 26 ja 27 §:ssä säädetään.”

Helsingin Ensikodissa toimitaan yhteisten arvojen mukaa. Yksi niistä on lapsi ensin. (Arvo 2023). Lapsi ensin arvossa mielestäni kiteytyy lastensuojelun ydin, joka näkyy jokapäiväisessä toiminnassa ensikoti Helmiinassa. Vauvan etua mietitään aina. Esimerkiksi kirjauksissa on tärkeää, että vauvan ääni tulee kuuluviin eikä häntä unohdeta.

Olen huomannut, että olen saanut työhön jo hieman varmuutta lisää. Kun mietin aikaa neljä viikkoa taaksepäin, muistelen, että olin hyvin jännittynyt ja koin ehkä olevani hiukan ylivoimaisessa tilassa. Moni asia oli minulle uusi. Muistan miettineeni ensimmäistä yövuoroa, tai miten iltavuorot tai viikonloppu vuorot menevät, kun olen yksin vuorossa. Muistan miettineeni lääkehoitoon liittyviä asioita. Osaanko toimia lääkehoidossa oikein? Myös kirjaaminen oli uutta ja jännitti. Nyt huomaan, että olen tullut näiden asioiden suhteen varmemmaksi.

Alkuvaiheessa koin hiukan stressaavaksi mutta myös ihanaksi sen, että olin uuden äärellä. Olin hyvin innostunut uudesta työstä, mutta koin myös epävarmuutta, ehkä myös epämukavuutta. Ajattelen niin, että kun on epämukavuusalueella, kun ottaa hypyn tuntemattomaan, on ihmisen mahdollista kasvaa ja oppia uutta. Olen myös oppinut olemaan hieman armollisempi sen suhteen, että työn oppimisessa tarvitaan aikaa. Vaikka kun katselen kirjoitusta nyt taaksepäin, olen ajatellut jo työn alussa, etten voi sisäistääkään koko työhön kuuluvaa osaamista kymmenessä viikossa. Oma persoonani on vaativa, kun puhutaan uuden oppimisesta. Luon itselleni paineita työn sisäistämisestä. Onneksi tässä ovat auttaneet keskustelut sekä esihenkilön että muiden kollegoiden kanssa.

Huomaan, että tästä tulee samalla tutkimusmatka omaan persoonaani. Oman persoonan tunteminen auttaakin asiakaspalvelutyössä: kun tuntee itsensä, pystyy auttamaan paremmin muita. Pystyn myös hyvin käyttämään hyödykseni jo varhaiskasvatuksessa työskennellessä saamaani ajattelutapaa siinä, että vanhemmat ovat lapsensa asiantuntijoita.

4.9 Viikko 5

Viikkosuunnitelma

Olen huomannut, että oma tietämykseni vauvoista on aika pieni. Tämän viikon tavoitteeksi teen itselleni pienen tietopaketin liittyen vauvojen ruokailuun. Tämä auttaa minua siinä, että pystyn paremmin auttamaan vanhempia vauvojen ruokailuun liittyvissä asioissa ja siten tukea heidän kasvatustyötään. Kerään teoriatietoa viikon ajan ja kokoan tietopaketin viikkokoosteeseen.

Maanantai

Maanantai alkoi tuttuun tapaan Aamukiekauksella ja tavoitteiden asettamisella. Aamukiekauksen päätteeksi osallistimme vauvat mukaan aamuhetkeen, laulupussia käyttäen. Työpäivään sisältyi myös lääkkeiden jakoa, kirjauksia asiakastietojärjestelmään, raportointia, ja yhteisössä auttamista. Päivään kuului myös yhteydenottoja yhteistyötahoille.

Kuva 4: Facebook-päivitys 3.7.2023

Keskiviikko

Tänään minulla oli iltavuoro. Yhteisössä oli retkipäivä, johon osallistuivat yhteisön asiakkaat ja aamuvuorolaiset. Ehdimme toisen iltavuorolaisen kanssa hyvin keskustelemaan ennen kuin retkeläiset saapuivat takaisin Helmiinaan, mitä Helmiinaan kuuluu ja oliko minun vapaapäivä-nitapahtunut jotain akuuttia, mistä minun pitäisi olla tietoinen.

Päivän aikana meillä oli myös tuttuun tapaan työntekijöiden kokous. Päivän aikana olen myös hoitanut kirjaamistehtäviä, sekä auttanut yhteisössä. Yövuorolaiselle annoin raportin ennen vuoroni päättymistä.

Torstai

Tänään minulla oli iltavuoro. Ohjelmassa oli kuntoutustiimi, jossa kävimme läpi lääkepoikkeamat. Lääkepoikkeamalla voidaan tarkoittaa esimerkiksi tilannetta, jossa asiakkaalle on oltu antamassa liian pieni annos lääkettä. Vaikka lääkkeen antaja huomaa tämän ajoissa ja korjaa tilanteen, on tästä tehtävä kirjallinen ilmoitus. Ilmoitukset kerätään kansioon. Joka kuukausi kaikki lääkepoikkeamailmoitukset käsitellään ja mietitään, miten tilanne olisi jatkossa vältettävissä. Haitta- ja vaaratapahtumien seurannasta on maininta sosiaali- ja terveysministeriön julkaisemassa Turvallinen lääkehoito oppaassa (Sosiaali- ja terveysministeriö 2021, 77.)

Iltavuoron aikaa jaoin lääkkeitä, tein kirjauksia asiakastietojärjestelmään ja osallistuin kuntoutusryhmään. Tällä kertaa meitä oli kuntoutusryhmässä neljä ohjaajaa. Kaksi oli vetämässä ryhmää ja kaksi meistä valmiina hoitamaan vauvoja, jos tarve vaatii. Vanhemmat pystyvät näin osallistumaan kuntoutusryhmään paremmin. Jäimme ryhmän jälkeen refleктоimaan ryhmän kulkua. Jäimme pohtimaan, oliko meitä ohjaajia sittenkin ryhmässä liikaa, vai oliko tällainen vaihtoehto itseasiassa parempi, että ohjaajia onkin monta, jolloin osa voi keskittyä vauvojen hoitoon. Toisaalta pohdimme myös sitä, että ehkä vauvojen hoito onnistuisi paremmin kokonaan toisessa huoneessa. Tulimme lopputulokseen, että katsomme aina tilanteen mukaan, mikä toimii parhaiten juuri tänään, tässä yhteisössä.

Kuntoutusryhmässä kävimme lävitse asiakkaitten tehtäviä, jotka kuuluvat heidän kuntoukseensa. Tehtäviä he ovat voineet tehdä esimerkiksi oman lähityöntekijänsä kanssa, lähityöntekijäkeskusteluissa. Tällä kertaa tehtävinä olivat ”Itsetuntemus on itsetunnon perusta” -kirjoitustehtävä, sekä ”Päihteiden käytön hyödyt ja haitat” -nelikenttä. Nämä tehtävät kuuluvat vaiheittaisen kuntoutuksen toiseen vaiheeseen.

Illan aikana tein vuoroon kuuluvat kirjaukset ja autoin yhteisössä sekä keskustelua tarjoten että vauvan hoitoon liittyvissä tehtävissä avustaen. Valmistauduin myös huomiseen yhteisön ulkopuoliseen työtehtävääni.

Perjantai

Tänään vuoroni alkoi yhteisön ulkopuolisella tehtävällä. Yhteisön ulkopuolisista tehtävistä olen kertonut aikaisemmin päiväkirjassani.

Yhteisökahvit olivat tänään aikataulullisista syistä poikkeuksellisesti jo aamupäivällä, ja muuttimekin ne yhteisöbrunniksi. Yhteisöbrunnilla asiakkaat tekivät Fit:n ja keskustelimme, mikä on tällä viikolla toiminut ja mikä ei.

Päivän aikana tein myös kirjauksia ja autoin yhteisössä. Päivän aikana olemme kollegoiden kanssa päässeet vaihtamaan ajatuksia ja refleктоimaan viikkoa.

Viikon päätteeksi päätin vielä tutustua kirjaamiseen. Kirjaaminen on esikodissa erittäin tärkeää ja kaikki olennainen, mikä koskee asiakasta, kirjataan. Tämä on asiakasturvallisuuteen liittyvä tekijä, mutta liittyy oleellisesti myös työntekijän oikeusturvaan.

Kirjaamisen tarkoituksena on edistää tiedon kulkua eri vuorojen työntekijöiden välillä, mutta myös tuoda näkyväksi vanhemmissa tapahtuva muutos, niin omaa itseänsä kuin vanhemmuutta kohtaan. Näitä kirjauksia pystytään hyödyntämään, kun lähityöntekijä tekee kuukausiyhteenvedon asiakkaan kuntoutuksesta. Vauvatyö-kirjassa mainitaankin, kuinka hyvin tehty eli huolellinen, selkeä ja eettisesti kestävä kirjaaminen tukee asiakkaan elämäntilannetta ja kuntoutuksen kulkua (Henttonen, Sellergren & Ruottinen 2020, 112). Olen ymmärtänyt, että näitä yhteenvetoja käydään yhdessä läpi asiakkaan, lähityöntekijän ja lastensuojelun sosiaalityöntekijän kanssa.

Vauvaa koskevilla kirjauksilla on hyvä tuoda esiin hänen tarpeensa. Pienellä vauvalla ei ole sanoja. Työntekijältä vaaditaan tietynlaista herkkyyttä kuulla ja nähdä lasta itsenään sekä suhteessa vanhempaan ja lähiympäristöön. ”Vauvatyössä merkityksellistä on se mitä havaintoja työntekijä tekee vauvasta, hänen kehollisuudestaan ja toiminnastaan, sekä näiden havaintojen sanoittaminen.” (Henttonen ym. 2020, 111.)

Ehdin päivän päätteeksi etsiä teorian tietoa vauvojen ruokailuun liittyvistä asioista. Tämä oli minun viikkotavoitteeni.

Viikkokooste

Viikon ajaksi olin laittanut tavoitteeksi saada teorian tietoa vauvojen ruokailuun liittyvissä asioissa. Päätin kasata itselleni pienen tietopakettin. Koen, että tämä tietopaketti auttaa minua vauvaperhetyön ohjaajana työskennellessäni. Työntekijän ei toki tarvitse tietää kaikkea ja voikin sanoa, että otetaan yhdessä tästä selvää, jos ei osaa antaa vastausta. Uskon kuitenkin, että ammattilaisen uskottavuutta se lisää, että kaikkea ei tarvitse etsiä internetistä tai kirjoista.

Pienten vauvojen imemistarve on suuri. Vähitellen osa syötöistä alkaa lyhentyä. Voidaan ajatella niin, että vauva tietää parhaiten, mitä on tekemässä. Jos vauva syö korviketta, on korvikkeen lämpötila oltava 37-asteista. Kiinteät ruuat voi aloittaa vauvan ollessa 4-6 kuukauden ikäinen. Kiinteän ruuan maistelu aloitetaan pienin annoksin, teelusikallinen kerrallaan. Tässä iässä esimerkiksi voi tarjota kasvis- marja ja hedelmäsoseita. 5–6 kuukauden iässä vauvalle voi tarjota lihaa, kalaa, ja kananmunaa. Tässä iässä voi myös aloittaa tarjoamaan vauvalle viljavalmisteita, esimerkiksi puuroina tai velleinä, jotka valmistetaan veteen, äidinmaitoon tai

äidinmaitokorvikkeeseen. 10-12 kuukauden iässä vauvalle voi alkaa tarjoamaan maitovalmisteita, esimerkiksi maustamatonta jogurttia, viiliä, piimää, raejuustoa tai rahkaa. (Katajamäki & Gyldeń 2009, 286-299.)

Ensikoti Helmiinassa vauvat saattavat pulloruokailla, heitä voidaan imettää tai sitten he ovat jo siinä iässä, että ovat siirtyneet syömään kiinteää ruokaa. Kiinteää ruokaa ensimmäisiä kertoja syövä vauva on ottanut ison askeleen kehityksessään ja tätä kehitystä ihailimme yhdessä vanhempien kanssa.

Viikon aikana pohdin myös vuorovaikutteista suhdetta asiakkaiden ja itseni välillä. Olen huomannut, että se on muuttunut jo läheisemmäksi, mikä ilahduttaa minua kovasti. Kun kuulen, että asiakas huhuilee käytävällä minun nimeäni, koen itseni tarpeelliseksi ja hyödylliseksi. Kuitenkin, kun vertaan sitä toisiin työntekijöihin, huomaan että siinä ei ole tietynlaista syvyyttä, joka varmasti syntyy siitä, kun on lähityöntekijänä asiakkaalle. Uskon myös, että työkokemuksen kautta saamani varmuus auttaa.

Otin viikon aikana selvää myös kirjaamisesta. Kirjaaminen on todella suuressa osassa työtä. Olennaisia kirjattavia asioita ovat esimerkiksi asiakkaan tekemät kirjalliset tehtävät, henkilökunnan tekemät yhteydenotot asiakkaaseen joko viesteillä tai soittamalla, asiakasta koskevat yhteydenotot yhteistyötahoihin, hänen kanssaan tehdyt käynnit muualle, sekä kaikki lääkehoidolliset kirjaukset. Joka vuorosta täytyy tulla myös oma kirjauksensa.

Kirjaamisen koen uudeksi opiksi. Olen sitä jossain muodossa toteuttanut lähihoitajan urani alkuvaiheessa, kun sijaistin perushoitajan työtehtävissä. Varhaiskasvatuksessa voisin miettiä, että varhaiskasvatussuunnitelmien puhtaaksi kirjoittaminen on kirjaamista varhaiskasvatuksessa, mutta nykyään tämä työtehtävä on siirtynyt kokonaan varhaiskasvatuksen opettajille.

Muutama viikkoa sitten sain tiedon, että Helmiinassa olisi auki syksyksi sijaisuus. Ilmoitin, että olisin kiinnostunut paikasta. Viime viikolla sovimme esihenkilön kanssa, että jatkan Helmiinassa syksyllä. Tämä on hyvä uutinen, sillä näin uskon, että saan syvyyttä työhön.

4.10 Viikko 6

Viikkosuunnitelma

Tämän viikon suunnitelmana minulla on keskittyä vielä enemmän vauvojen kehitykseen. Taivoitteena minulla on kerätä itselleni tietopaketti tähän aiheeseen liittyen.

Maanantai

Aamuvuoro. Hoidin maanantaihin kuuluvia perustyötehtäviä, kuten esimerkiksi henkilökunnan vastuulle kuuluvia siivoustehtäviä. Päivä koostui myös kirjaamistehtävistä, sekä asiakastyöstä.

Tiistai

Tänään minulla oli lääkejakovuoro, jonka jälkeen siirryimme Aamukiekaukselle. Aamukiekauksella asiakkaat kertoivat päiväkäyntisuunnitelmistaan, osa kävi läpi aikaisemmat päiväkäyntinsä ja jotkut myös kertoivat kotiharjoittelusuunnitelmistaan. Asiakkaat joutuvat konkreettisesti miettimään, miten esimerkiksi tulevat turvaamaan päihteettömyytensä kotiharjoittelun aikana, ja miten toimivat, jos esimerkiksi vanha tuttu päihdemaailmasta tulee vastaan ja tarjoaa päihteitä. Kun vanhemmat ovat kertoneet nämä suunnitelmat tai toteutuneet käyntinsä, pohdimme koko yhteisön kanssa heidän kertomaansa. Tässä on myös mahdollista kysyä kysymyksiä.

Vuoron aikana olen hoitanut kirjaamistehtäviä, purkanut kauppatilauskuorman sekä auttanut yhteisössä niin keskustelutukea antaen kuin vauvan hoitoon liittyvissä asioissa.

Keskiviikko

Tänään vapaapäivällä päätin syventyä vauvojen kehitykseen.

”Pieni vastasyntynyt vauva pystyy ottamaan vastaan vain hyvin yksinkertaista informaatiota, mutta hän reagoi voimakkaasti tiettyihin asioihin. Vauva hakeutuu alusta asti voimakkaasti yhteyteen toisen ihmisen kanssa”. Ensimmäisinä kuukausina syli on vauvan paras paikka. (Katajamäki & Gyldén 2009, 222.)

2-3 kuukauden iässä vauva alkaa tutustumaan ympäristöönsä enemmän ja hän rakentaa kiintymystä häntä hoivaaviin ihmisiin. Kosketus on kiintymyssuhdetta lujittava tekijä. Kiintymyssuhde pitää vauvan turvallisuuden tunnetta yllä ja se myös antaa rohkeutta lähteä tutustumaan ympäristöönsä. (Katajamäki & Gyldén 2009, 222.)

3-8 kuukauden iässä vauvalla alkaa oma aktiivinen kosketteluvaihe, kun hän tutkii esineitä niin käsillä kuin suulla. Tässä iässä hyviä leikkejä on esimerkiksi sormien laskeminen, lorutus, heijaaminen, tanssiminen vauva sylissä. (Katajamäki & Gyldén 2009, 222.)

8-12 kuukauden iässä alkavat voimakkaammat mylläämis- ja riehumisleikit. Tässä iässä myös useimmat vauvat lähtevät liikkeelle. (Katajamäki & Gyldén 2009, 222.)

Torstai-perjantai: yövuoro

Tänään minulla oli yövuoro. Yövuoro alkoi iltavuorolaisen raportilla. Yövuoron aikana hoidin yövuoroon kuuluvia tehtäviä, esimerkiksi tein ruokatarviketilauksen kauppaan, pidin huolta yleisestä siisteydestä, ja tein kirjauksia asiakastietojärjestelmään. Tärkein tehtävä on olla turvaamassa asiakkaiden turvallisuuden tunnetta yön aikana. Jos asiakas haluaa jutella yön aikana, annetaan tähän mahdollisuus. Välillä voi myös olla niin, että olemme sopineet asiakkaan kanssa niin, että hoidamme vauvaa yön aikana, niin asiakas saa itse yön aikana levätä.

Perjantai-lauantai: yövuoro

Yövuoro alkoi tuttuun tapaan raportilla. Tervetuloa Helmiinaan -ohjekirjat ovat jokaisen asiakkaan omassa huoneessa. Ohjeisiin ja sääntöihin oli tullut muutoksia, ja iltavuorolaisen kanssa yhdessä ehdimme vielä näitä päivityksiä tekemään. Yövuoron tehtäväksi minulle jäi päivitettyjen ohjekirjojen tulostaminen.

Yövuoron aikana päivitin myös muita Helmiinan omia dokumentteja, jotta ne olisivat ajan tasalla ja helppolukuisia.

Lauantai-sunnuntai: yövuoro

Yövuoro ja raportti iltavuorolaiselta. Yövuoron aikana hoidin vuoroon sisältyvät työtehtävät. Yleensä yövuoroon mentäessä ehtii hiukan myös juttelemaan asiakkaiden ennen kuin he menivät nukkumaan. Koen, että tämä lisää turvallisuuden tunnetta yöksi.

Sunnuntai-maanantai: yövuoro

Vielä viimeinen yövuoro. Raportti yövuoron aluksi iltavuorolaiselta. Lääkkeiden jako, asiakkaiden kanssa rupattelua, ruokatilauksen tekeminen kauppaan, yleisestä siisteydestä huolehtimista. Asiakkailta oli tullut ajatus, että olisi mukava saada tietoa perheille suunnatuista palveluista. Yövuorossa minulla oli aikaa etsiä näitä tietoja.

Viikkokooste

Huomasin itsessäni tapahtuneen muutoksen. Yövuoroihin menin tällä kertaa varmemmalla otteella kuin viimeksi. Aikaisemmat yövuorot toivat minulle varmuutta siitä, että osaan toimia yövuoron aikana.

Olen huomannut, että pohdin tällä hetkellä paljon päihdetyötä ja kaikkea mitä siihen liittyy. Olen huomannut miettiväni esimerkiksi ihmisen elämäntarinaa, jos huomaan, että vastaantuli on päihdekäyttäjä. Mietin, ovatko myös hänen vanhempansa käyttäneet päihteitä. Mietin ylisukupolvisuuden taakkaa, tai onko hänen lapsuudessaan ollut paljon muuta turvattomuutta.

Olen miettinyt myös äitejä, joilla on päihderiippuvuus. Mitä ajatuksia tämä minussa herättää? Se, että tilannetta jää kauhistelemaan, ei johda mihinkään. Oikeanlainen apu ja tuki on oleellista, jotta sekä äidin että vauvan tulevaisuus olisi parempi. Silti huomaan kokevani suurta surua, kun mietin vauvaa, joka käy lävitse vieroitusoireita.

Julkisuudessa päihdeäiteihin ja raskaana oleviin naisiin suhtaudutaan tuomitsevasti. Voikin käydä niin, että kun asenteet ovat jyrkät kansalaisten ja ehkä asiantuntijoidenkin puolelta, avun hakeutuminen jää tämän vuoksi. Vaatii suurta uskallusta, itsetuntoa ja häpeän voittamista kertoa ongelmista ja hakea apua. (Andersson ym. 2008, 89.)

Vauvojen kehityksestä keräsin itselleni viikon aikana vielä lisää tietoa ja uskon, että se auttaa minua asiakastyössäni. Huomasin, että aikaisempi tietopaketti oli suppea, joten päätin kerätä itselleni lisää tietoa aiheesta.

Vuorokausirytmä kehittyy lapsen kasvaessa ensimmäisen elinvuoden aikana. Alle kolmikuisella ei vuorokausirytmä vielä ole. 4-6 kuukauden ikäisen kanssa voi aloittaa rytmien opettelua esimerkiksi siten, että iltarutiinit tehdään aina samaan aikaan. Vastasyntynyt nukkuu noin 16 tuntia vuorokaudessa. (Katajamäki & Gyldén 2009, 261-262.)

Yhden kuukauden ikäisenä vauva pitää omia käsiään nyrkissä ja nostaa hieman omaa päätään. Vauva osaa reagoida äänen suuntaan, primitiiviheijasteet ovat tallella. Hän havaitsee ihmisen kasvot. Ääntely on vauvalla sattumanvaraista.

Toiseen kuukauteen mentäessä motorista kehityksessä ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Pian kuitenkin vauva alkaa löytämään omat kätensä. Pää ei enää retkahtele samalla tavalla kuin aikaisemmin, eli niskalihakset ovat vahvistuneet. Hän vastaa katseeseen ja kiinnittää katseensa esineisiin, varsinkin, jos ne liikkuvat. Ensimmäinen hymy ilmenee. (Katajamäki & Gyldén 2009, 247.)

2-3 kuukauden iässä vauva ymmärtää olevansa erillinen olento, eikä yhtä hoitajansa kanssa. Kolmen kuukauden ikäinen vauva hallitsee päänsä liikkeitä. Pää on keskiasennossa, kun vauva makaa selällään. Jos vauva kääntää päätä toiselta puolelta toiselle, vartalo ei tule mukana. Vatsalihakset ovat saaneet voimaa, joten vauva voi selällä maata nostaa jalat ilmaan. Hän osaa vastata hymyyn hymyllä, ja pystyy valikoimaan hymyn kohteensa, esimerkiksi äidin. Vauva osaa jokeltaa ja äänтелеe vastavuoroisesti. (Katajamäki & Gyldén 2009, 247.)

Kolmen kuukauden iässä vauva on huomannut omat kätensä ja osaa niillä tarttua leluihin, joita hänelle ojennetaan. Vauva kiinnostuu esineistä, mutta hän haluaa tutustua niihin hoitajansa kanssa. Vauva ymmärtää sen, että jos hän esimerkiksi kääntää päätänsä, maisema kasvojen kohdalla vaihtuu. Tarkan näön alue kehittyy ja hän pystyy kohdistamaan katseensa. Hän

tunnistaa vanhempiansa äänen ja kasvot. Nämä kaksi asiaa saavat hätääntyneen vauvan rauhoittumaan, kun hän kokee turvattomuutta. (Katajamäki & Gyldén 2009, 249.)

Neljän kuukauden iässä vauva vie kaiken kädessään olevan suuhun. Näin hän hahmottaa esineitä. Silmien toiminta parantuu, ja nyt hän voi päättää kuinka kauan katsoo esimerkiksi äitiä silmiin, kunnes kääntää katseensa pois. Hän on kovasti kiinnostunut eri tekstuureista, joita voi kosketella. Hän käyttää tuntoaistijärjestelmää tutustuessa ympärillä olevaan maailmaan. (Katajamäki & Gyldén 2009, 249.)

Viiden kuukauden iässä vauva nostaa selinmakuulla ollessa jalkansa suorina ilmaan, hän kohoaa takamusta alustasta. Tässä iässä vauva tavoittelee omia varpaitansa, ja kohta hän pystyy viemään omat varpaansa suuhun. Kaikki raajat menevät hänellä suuntaan, jos toiseen. Hän saattaa nousta omien käsivarsiensa varaan. Hän haluaa saada oman vartalonsa liikkeelle. Hän pystyy peruuttamaan mahallaan, pyörimään oman napansa ympärillä, tai kierimään kyljeltä toiselle. Hän alkaa harjoitella ryömimistä. Tässä iässä saatetaan alkaa vierastaa, sillä tutut ja vieraat ihmiset osataan erottaa. Hän osaa seurata katseellansa lelua. Makuuasennossa ei enää oikein viihdytä. (Katajamäki & Gyldén 2009, 249.)

Puolen vuoden iässä vauva kääntyyilee vatsalta selälle ja taas toisinpäin. Selkälihakset vahvistuvat ja vauva saattaakin alkaa nousta istuma-asentoon. Syöttötuolissa istuminen onnistuu. Jotkut vauvat pystyvät seisomaan tukea vasten, mutta tarvitsevat aikuisen apua siinä, että pääsevät tästä asennosta pois. Tässä iässä kädet ovat jo tosi taitavat. Hän osaa vaihtaa leluja toisesta kädestä toiseen. Hän käyttää omaa ääntänsä ja yrittää matkia ääniä ja ääniteitä. Hän liittää ääniteitä yhteen. Seitsemän kuukauden iässä saatetaan oppia ryömimään, tai saatetaan oppia nousemaan nelinkontin. (Katajamäki & Gyldén 2009, 252-255.)

Kahdeksan kuukauden iässä monet vauvat ovat oppineet ryömimään ja konttaamaan. Tässä iässä saatetaan nousta pystyyn tukea vasten, mutta tarvitaan tukea, että päästään takaisin alas. Eroahdistus tässä iässä on suurimmillaan.

Yhdeksän kuukauden iässä vauva osaa nousta polviseisontaan tukea vasten, sekä myös makuulta istumaan. Tässä iässä, kun seisotaan tukea vasten, aletaan harjoitella itsenäistä laskeutumista takaisin lattialle. Tässä iässä vauva saattaa ottaa muutamia askelia, tuen kanssa. Tässä iässä hän osaa antaa esineen esimerkiksi lelun toiselle ja ottaa sen vastaan. (Katajamäki & Gyldén 2009, 255.)

Kymmenkuusen ikäisenä vauva ryömii, konttaa, hän istuu tuetta, hän osaa pinsettioitteen ja osaa heittää esineitä. Hän osaa matkia käsien taputtamista ja osaa löytää piilotetun esineen. Hän osaa kertoa elein, milloin haluaa syliin. Hän ymmärtää muutamia sanoja ja tietää mitä ne tarkoittavat. Yhdentoista kuukauden iässä vauva saattaa ottaa ensimmäiset askeleet. (Katajamäki, Gyldén 2009, 257.)

Ensikoti Helmiinassa asiakkaitten kanssa pääsemme yhdessä ihastelemaan vauvojen kasvua ja kehitystä. Vauvan hoitoon ja kehitykseen liittyvistä asioista keskustellaan yhteisössä yhteisesti ja esimerkiksi lähityöntekijäkeskusteluiden yhteydessä. Yhteistyötaho vauvojen kehitykseen liittyvissä asioissa on neuvola.

4.11 Viikko 7

Viikkosuunnitelma

Tämän viikon aikana on tarkoitus tehdä välireflektiota omaan oppimiseeni liittyen.

Torstai

Tänään meillä oli kuntoutusryhmä, johon osallistuin. Tässä ajatuksena oli, että jos joku vauvoista tarvitsisi hoitoa, esimerkiksi vaipan vaihtoa, voisin tarttua tähän tehtävään, jotta asiakas voisi osallistua kuntoutusryhmään keskeytyksettömästi.

Kuntoutusryhmässä asiakkaat lukevat omia muutosta ja kuntoutumista tukevia kirjoitustehtäviänsä. Kuntoutusryhmässä asiakas saattaa myös hakea seuraavaan kuntoutuksen vaiheeseen. Jos asiakas on esimerkiksi kuntoutuksen toisessa vaiheessa, hän voi hakea kolmanteen vaiheeseen edellyttäen, että kaikki toiselle vaiheelle määritellyt osa-aluekohtaiset tavoitteet täyttyvät. Vaiheiden seurantaan ja tavoitteisiin Helmiinassa on erillinen tarkistuslista.

Kun asiakas on tehnyt kirjoitustehtävän ja lukenut tekstin kaikille ääneen, voi muu yhteisö tuoda esille omia ajatuksiaan ja kysymyksiään, joihin tehtävän tekijä kommentoi ja vastaa.

Tänään vietin myös paljoa aikaa olohuoneessa jutellen asiakkaiden kanssa. Asiakkaat olivat alkaneet tehdä Laulupusseja itsenäisesti, mistä ilahduin kovasti.

Tänään oli myös työntekijöiden kokous. Reflektoimme tässä kuntoutusryhmän kulkua yhdessä. Reflektointi on tärkeää, sillä silloin pysyy tarkastelemaan toimintaa ja myös kehittämään sitä. Valmistauduin myös huomisen aamun työtehtävääni, joka tapahtuisi työyhteisön ulkopuolella.

Perjantai

Aamuvuoroni alkoi työyhteisön ulkopuolisella tehtävällä. Ulkopuolisista tehtävistä ja siitä, mitä ne saattavat olla, olen maininnut edellä.

Helmiinassa tein heti kirjaustehtäviä aamun käyntiini liittyen. Siitä jatkoin yhteisökahveille, jotka olivatkin tänään jo klo 8.45. Kävimme lävitse asiakkaiden yksilölliset tavoitteet, jotka jokainen oli asettanut maanantaina, oliko niihin päästy vai olivatko ne jääneet saavuttamatta. Teimme myös Fit- kyselyn. Osallistuin myös raportin antoon iltavuorolaiselle ja reflektoimme yhdessä koko viikkoa.

Fit-kyselyn avulla seurataan asiakkaan kuntoutusprosessia. Mittaristo koostuu kahdesta erillisestä mittarista, ja kysely täytetään tablettia käyttäen. Kyselyn tarkoitus on, että asiakas pääsee antamaan palautetta omasta kuntoutusprosessistaan ja asiakkaan ääni saadaan kuuluviin. Tällä tavoin pystytään osoittamaan työn tuloksellisuutta ja tehokkuutta. Kyselyn avulla saadaan viikoittain tärkeää tietoa siitä, miten asiakas on kokenut kuntoutuksen kulun. Kuntoutusta säädetään asiakkaan tarpeiden mukaiseksi. (Palautetietoinen hoitokulttuuri 2021.) Tänä minulla oli aikaa reflektoida menneitä viikkoja.

Olen saanut kesäsjaisuuteni aikana palautetta työskentelystäni. Olen saanut esimerkiksi kuulla, että olen aktiivinen ja kirjaamistyylini asiakasta kohtaan on kunnioittavaa. Viikon lopupuolella sain palautetta siitä, kuinka on tärkeää tulla mukaan keskusteluun, vaikka itsellä olisi epävarma olo siitä, mitä pitäisi sanoa. Aina voi vaikka sanoa, että on samaa mieltä tuosta asiasta tai että ajattelen juuri samalla tavalla, miten tässä asia on tuotu esille. Välillä huomaan itsekin sen, kuinka jään tarkkailijan rooliin.

Pohtiessani mikä minussa aiheuttaa sen, että menen tarkkailijan rooliin, on se, että työ on minulle uutta. Jään helposti seuraamaan, miten kokeneemmat työntekijät ratkaisevat tilanteet, että itse osaan seuraavan kerran tilanteessa olla mukana. Tämä toki aiheuttaa sen, että työntekijät eivät saa minulta näissä tilanteissa tukea. Tämä on selkeä oppimisen paikka. Minun täytyy heittäytyä näihin tilanteisiin mukaan, vaikka itselläni ei ole sitä varmuutta takana, mitä pitkä työhistoria antaa. Koen, että palaute on oikeutettu, se edistää ammatillista kasvua ja vie minua eteenpäin ammattilaisena.

Asiantuntijalla ja aloittelijalla on paljon eroavaisuuksia toiminnassaan. Asiantuntijalla on paljon kokemusta erilaisista tilanteista, tilanteet ovat voineet toistua ja tilanteista on myös opittu. Hänellä tiedot ja taidot ovat yhdistyneet automaattiseksi toiminnaksi, jolloin hän pystyy ottamaan niitä nopeasti käyttöön ja myös soveltamaan niitä. Aloittelija nojautuu vain teoriaan. (Raatikainen ym. 38.)

Luin kirjaa *Ammattina sosionomi*, jossa kerrotaan ammattilaisuuden viidestä tasosta. Tasot ovat aloittelija, kehittynyt aloittelija, pätevä, taitaja ja asiantuntija. Ensimmäisessä tasossa puhutaan siitä, kuinka aloittelijan toiminta on kaavamaista ja sääntöjen noudattamista. Kehittynyt aloittelija osaa tunnistaa ongelmatilanteita ja pystyy suunnittelemaan niihin ratkaisu- vaihtoehtoja. (Raatikainen ym. 2019, 38.). Koen vahvasti olevani aloittelija.

Minulta on välillä töissä kysytty, miltä työ on minusta tuntunut ja minkä vaikutelman olen työstä ja työyhteisöstä saanut. Olen vastannut, että työ on tuntunut hyvältä. Koen työni olevan hyvin merkityksellistä, mikä on minulle tärkeää. Työyhteisö - työntekijät, esihenkilö ja asiakkaat - ovat olleet kannustavia minua kohtaan, kaikki ovat auttaneet ja tukeneet.

Tämä on se suunta, mihin haluan pyrkiä: kohti sosionomin työuraa. Siksi olenkin ihmetellyt välillä omia ajatuksiani siitä, että olen ikävöinyt vanhaan lastenhoitajan työhöni. Olen kaivannut työkavereitani ja asiakkaita. Miksi sitten lähdin opiskelemaan? Halusin muutosta työtehtäviini. Olisiko minun sitten pitänytkin opiskella varhaiskasvatuksen sosionomiksi? Näin olisin muutoksen työtehtäviini myös saanut. Tätä pohtiessani muistan kuitenkin, että halusin uuteen työympäristöön ja uudenhäisiin tehtäviin, halusin oppia jotain aivan uutta. Toki varhaiskasvatuksen sosionomina työtehtävä olisi ollut minulle uusi, mutta työympäristö vanha. Halusin heittää itseni kokonaisvaltaisesti uuden äärelle.

Käsiini osui Mirva Heikkilän kirjoittama artikkeli alanvaihtajista ja ammatti-identiteetin rakentumisesta. Ammatillinen identiteetti perustuu ihmisen koettuun elämään, suurimmassa määrin aikuisopiskelijoilla, sillä heillä on takana paljon työkokemusta. Alanvaihtaja kantaa itsessään jotakin niistä arvoista ja kulttuurista, mihin hän oli aikaisemmin sitoutunut vanhassa työpaikassaan. Siteet menneeseen voivat olla jo löystyneet, mutta ruumis pitää niitä otteessaan. Ottaa aikansa, että ruumis on valmis irrottautumaan tuosta vanhasta. (Heikkilä 2019, 28-29.) Pohtiessani, olenko alanvaihtaja, ajattelen, että tämä on luonnollinen siirtymä lähihoitajasta sosionomiksi. Koen kuitenkin, että koska itselläni työhistoriaa on pitkälti lastenhoitajan ammatista, luotu työidentiteetti täytyy luoda uudestaan.

Viikkokooste

Tällä viikolla minulla oli suunnitelmana tehdä välireflektiota oppimiseen. Olenkin kesäsjaisuuden aikana saanut palautetta omasta työskentelystäni, mikä on ammatillisen kehittymisen kannalta tärkeää. Reflektio oli myös hyödyllinen, sillä se selvensi omia ajatuksiani. Nyt lukiesani reflektiota mietin myös sitä, kuinka ihmisen turvallisuuden tunnetta lisää jatkuvuus ja tuttuus. Tämä on toki voinut myös vaikuttaa omaan pohdintaani siinä, olisiko sittenkin minun pitänyt jäädä varhaiskasvatus alalle.

Perjantaina huomasin, että en ollut vielä selventänyt mitä Fit-kyselyillä tarkoitetaan. Koin että on tarpeen tuoda esille, mitä tuolla kyselyllä tarkoitetaan.

4.12 Viikko 8

Viikkosuunnitelma

Tämän viikon suunnitelmana minulla on kasvattaa tietoperustaa varhaisen vuorovaikutuksen ympärille.

Maanantai

Tänään minulla oli iltavuoro. Iltavuorossa luin ensi töikseni kirjauksia, jotta saan kuvan siitä, mitä viikonlopun aikana on tapahtunut. Iltavuoroon kuului myös raportointia työntekijöiden

kesken, asiointitehtävä työyhteisön ulkopuolella sekä olin yhteydenpitoa yhteistyökumppaneihimme asiakkaan asioiden hoitoon liittyen.

Tänään työtehtäviini kuului myös seulojen otto, puhalluttaminen ja lääkehoidolliset tehtävät. Näillä kaikilla työtehtävillä on tarkoitus tukea asiakasta kuntoutusmatkallansa. Päivääni on kuulunut myös kirjaamistehtäviä sekä raportointia yövuorolaiselle. Päivään on myös mahtunut asiakastyöskentelyä ja keskusteluhetkiin osallistumista.

Tiistai

Työvuoroni alkoi työyhteisön ulkopuolisella työtehtävällä, jonka jälkeen siirryin Helmiinaan. Kirjasin heti ulkopuolisen työtehtävään liittyviä asioita asiakastietojärjestelmään.

Tänään olen osallistunut vauvojen hoitoon ja keskustellut asiakkaiden kanssa olohuoneen puolella.

Keskiviikko- torstai: yövuoro

Tuttuun tapaan raportti iltavuorolaiselta. Vuorossa olen hoitanut esimerkiksi lääkkeiden jakoa, tehnyt kirjaustehtäviä, käynyt läpi sähköposteja, sekä jutellut asiakkaiden kanssa.

Asiakkaalla saattaa välillä olla huoli vauvastaan esimerkiksi silloin, kun vauva on kipeä. Lisäksi iltaisin saattaa keskusteluissa huomata, että asiakkaalla on paljon huolia. Tällöin on tärkeä sanoittaa, että olen täällä, jos tarvitset apua. Asiakasta rauhoitellaan ja luodaan uskoa siihen, että kaikki varmasti kääntyy vielä hyväksi. Tärkeää on asiakkaan vakauttaminen ja vahvistaa tietoa siitä, että minä olen täällä koko yön heitä varten.

Torstai-perjantai: yövuoro

Raportti iltavuorolaiselta, lääkkeiden jako, juttelua asiakkaiden kanssa, yhteisön viihtyvyydestä huolehtimista, ruokatarviketilauksia kauppaan, korvapuustien leivonta perjantain yhteiskahveille, sekä aamupalan laittoa. Herättyäni yövuoron jälkeen minulla oli aikaa tarkastella varhaista vuorovaikutusta teorian kautta.

Raskausaikana kehittyneen vahvan kiintymyksen on todettu olevan yhteydessä syntymän jälkeiseen äidin ja vauvan vuorovaikutussuhteeseen sekä lapsen turvalliseen kiintymyssuhteeseen ja suotuisaan kehitykseen (Lindroos & Ekholm & Pajulo 2015). Vuorovaikutussuhteen syntyminen riippuu sekä lapsen kyvyistä että aikuisen valmiudesta kiintyä. Vuorovaikutuksen pohjana on turvallisen kiinnittymiskehityksen kehä: kun lapsella syntyy fyysinen tai psyykinen tarve, aikuinen tyydyttää tämän tarpeen ja tämä synnyttää turvallisuutta, luottamusta sekä kiintymyksen tunteen. (Mäkiranta 2005, 11.)

Varhainen vuorovaikutus koostuu sykleistä, joita ovat lapsen hoitoon liittyvät tapahtumat sekä kohtaamiseen liittyvät tilanteet. Pienen vastasyntyneen vauvan ja häntä hoitavan henkilön välinen vuorovaikutus on lapsen kehityksen perusta. Perushoito ei yksistään riitä, vaan se, miten lasta kohdellaan ja kohdataan vuorovaikutustilanteissa, on myös merkityksellistä. ”Äidin tapa kohdella ja kohdata lapsensa toistuvissa ruokailu- ja hoitotapahtumissa sekä vauvan rauhoittelu- ja seurustelutilanteissa on merkittävä lapsen psykologisen, affektiivisen ja aivojen kehityksen kannalta. Varhainen kontakti vahvistaa aivojen limbistä systeemiä, joka puolestaan on yhteydessä positiivisten tunteiden kehittymiseen ja vahvistumiseen.” (Mäkiranta 2005, 10-11.)

Päihderiippuvaisilla äideillä saattaa olla traumaattisia kokemuksia omassa elämässään, ja tämä voi vaikuttaa äidin kykyyn luoda kiintymyssuhdetta lapseensa. (Mäkiranta 2005, 10.)

Viikkokooste

On ihanaa huomata itsessäni se kehitys, että tunnen työssäni olevani varmempi. Koen olevani rennompi. Tämä auttaa siihen, että oma persoonani pääsee paremmin esiin voin hyödyntää sitä työssäni.

Varhainen vuorovaikutus käsitteenä oli minulle jo entuudestaan tuttu Laurean opintojaksosta sekä varhaiskasvatuksen puolelta. Lisää tietoa sain lukemalla lähteitä juuri meidän asiakas-kuntaamme liittyen ja siitä, kuinka varhaisessa vuorovaikutuksessa saattaa olla problematiikkaa äidin taustasta ja hänen kokemuksistaan johtuen.

Kesäsjajaisuus on antanut minulle paljon. Koen, että sijaisuus on varmasti kasvattanut minua ammattilaisena, mutta myös ihmisenä. Olen välillä tehnyt syvällistä pohdintaa siitä, mistä palasista minä koostun.

Koen olevani empaattinen, erittäin positiivinen, luova, kokeilun haluinen, innostuva, huumorintajuinen ja seurallinen. Minulla on hyvät vuorovaikutustaidot ja osaan kohdata ihmisiä. Yritän olla parempi kuuntelija. Siinä on vielä töitä. Koen, että osa näistä on omaa persoonaani, osa on niitä taitoja, joita minulla on jo luontaisesti ja näitä luontaisia ominaisuuksia olen elämäni varrella kartuttanut lisää tai kokonaan ottanut esimerkiksi opiskelun tai työelämän kautta haltuuni. Tällä tarkoitan sitä, että luontaisesti olen empaattinen henkilö, mutta se tietotaito, miten ja millä tavalla esimerkiksi empatiaa voi osoittaa työssään, on opittua. Voimme siis kehittää jo olemassa olevia ominaisuuksiamme paremmiksi.

Kokemusta ja osaamista minulle on kertynyt jo jonkin verran. Nämä kokemukset sekä osaaminen, se tieto- ja taitopohja mitä olen itselleni kerryttänyt, muokkaa myös minua ihmisenä. Olenhan varmasti eri ihminen nyt kuin esimerkiksi silloin kun valmistuin varhaiskasvatuksen

lastenhoitajaksi. Koen, että olen kehittynyt työssäni. Tullut osaavammaksi. Koen myös, että elämäkokemukset ovat muokanneet minua sellaiseksi millainen olen. Olen kasvanut ihmisenä.

Olen monessa suhteessa hyvin etuoikeutetussa asemassa. Se, että saa olla oma itsensä ja toteuttaa itseään, on vapautta. Ilman tätä vapautta saattaisin kokea katkeruutta ja se vaikuttaisi omaan persoonaani.

4.13 Viikko 9

Viikkosuunnitelma

Tällä viikolla minulla on suunnitelmana kasvattaa ymmärrystäni päihderippuvuutta kohtaan. Tavoitteena on saada lisää ymmärrystä käsitteen ympärille sekä tarkastella sitä kuntoutuksen perspektiivistä.

Maanantai

Vuoro alkoi raportin otolla. Vuorossa mm. asiakkaiden päihdeettömyyttä tukevia työtehtäviä alkometriä käyttäen, seulojen ottoa, sekä näytteiden lähettämistä SynLab: in laboratorioon laajempiin tutkimuksiin. Iltavuoroon sisältyi myös kirjaustehtäviä asiakastietojärjestelmään, sähköpostien lähettämistä yhteistyötahoille, puheluihin vastaamista, sekä kotiharjoittelussa olevien asiakkaiden viesteihin vastaamista. Olen hoitanut myös siisteyden ylläpidollisia tehtäviä, laittanut päivällisen esille ja ollut vuorovaikutuksessa asiakkaiden kanssa. Osallistuin myös uusia asiakkaitamme koskevaan Teams-palaveriin. Vastaanotin kotiharjoittelusta tulleita asiakkaita ja annoin vuoroni päätteeksi raportin yövuorolaiselle.

Tiistai

Iltavuoro. Tänään oli keskusteluryhmä, jossa aiheena olivat kotiharjoittelusuunnitelmat ja niiden purut. Kollegani oli vetovastuussa, ja minä olin häntä tukemassa. Esitin kysymyksiä ja kommentoin suunnitelmiin ja purkuihin.

Erään asiakkaan kuntoutus on päättymässä lähiaikoina. Kollegani delegoi minulle tehtäväksi katsoa illan aikana, että asiakkaan valokuvakansio, jossa on kuvia hänestä ja hänen vauvastaan heidän ajaltaan Helmiinassa, on kunnossa.

Tänään työyhteisössä oli kiireinen päivä ja sain itselleni työtehtäviä, joita ei ollut ehditty päivällä tehdä. Tein myös paljon kirjaamistehtäviä, joihin kuului myös asiakkaan papereiden skannausta hänen kansioonsa asiakastietojärjestelmään. Ilta koostui myös päivällisen valmisteluista, siisteyden ylläpitotehtävistä, asiakastyöstä, sekä raportin annosta yövuorolaiselle.

Keskiviikko

Päivä alkoi lääkkeidenjaolla. Ennen Aamukiekausta soitin yhteistyötahollemme. Siitä siirryin Aamukiekaukseen. Tänään oli erilainen päivä yhteisössä, sillä lähdimme retkelle. Retkellä vietinkin koko työpäivän, enkä enää sieltä palannut Helmiinan.

Retkillä ja niin kuin myös juhlilla on tarkoitus keventää arjen työskentelyä, mutta niillä on myös kuntouttava merkitys. Asiakkaille tärkeää kuntouttavaa sisältöä on ulkomaailmassa liikuminen ja juhliin osallistuminen ilman päihkeitä. (Andersson ym. 2008, 122.)

Torstai

Aamuraportti yövuorolaiselta, josta seuraavaksi yhteisökokoukseen. Kirjoitin yhteisökokouksen pöytäkirjan puhtaaksi. Päivään sisältyi muun muassa yhteisön ulkopuolinen työtehtävä, kirjauksia asiakastietojärjestelmään, sekä työyhteisön kesken pidetty palaveri, jossa suunnitelimme seuraavaa viikkoa.

Tänään minulla oli myös aikaa ottaa selvää, mitä päihderiippuvuudella tarkoitetaan. Sen ympärille kasvattaa lisää tietoperustaa.

Päihderiippuvuus-sanaa käytetään siinä yhteydessä, kun ihmisellä on pakonomainen tarve saada päihkeitä, päihneiden haitoista huolimatta. Jos päihkeitä ei saa, siitä seuraa voimakkaita psyykkisiä ja fyysisiä oireita. Päihdeet hallitsevat käyttäjää, ei toisinpäin. Taustalla saattaa olla traumaattisia kokemuksia, ja koska henkilöllä ei välttämättä ole muunlaisia suojausmekanismeja, etsitään helpotusta päihdeistä. Päihderiippuvuudesta irti pääseminen etenee muutosprosessin kautta. Motivaatiolla on tässä suuri merkitys, ja päihderiippuvaisten naisten kohdalla raskaus ja tuleva pieni vauva voi toimia motiivina. (Mäkiranata 2005, 18-19.)

Kari Murto kertoo kirjassaan *Terapeuttinen yhteisö* viidestä muutosvaiheesta, jotka päihderiippuvainen henkilö käy kuntoutuksen aikana läpi. Muutosvaiheet ovat esiharkintavaihe, harkintavaihe, valmistumisen vaihe, toimintavaihe sekä muutoksen säilyttämisen vaihe. Vaiheet etenevät asteittain lähtien siitä, kuinka ensimmäisessä vaiheessa päihderiippuvaisella ei ole minkäänlaista aikomusta muuttaa omaa käyttäytymistään. Kun päihderiippuvainen on omassa kuntoutuksessa päässyt jo viidenteen vaiheeseen, eli muutoksen säilyttämisen vaiheeseen, hän tekee töitä säilyttääkseen muutoksen sekä välttääkseen repsahduksen vanhaan. (Murto 2013, 45-47.)

Päihderiippuvuudesta on mahdollista toipua monenlaisen tuen avulla. Tarvitaan siis erilaisia hoitomuotoja, sillä yksi hoitomuoto ei välttämättä sellaisenaan sovi kaikille. Vaikka kahdella eri henkilöllä päihdeongelman takana olisikin sama päihde, voi toipuminen tapahtua eri tavoin. Esimerkiksi kaikki opiaatteja käyttäneet henkilöt eivät tarvitse toipuakseen korvaushoitoa. Päihdeongelmaisten hoidossa hankalin vaihe ei tyypillisesti ole vieroitus vaan sen jälkeinen vaihe, päihdeettömänä pysyminen. (Mäkiranata, 2005, 19.)

Päihdekuntoutus tapahtuu ensikodissa arkisten asioiden opettelulla, kuten pyykinpesulla, ruuanlaitolla ja siivoamisella. Tällä tavoin asiakkaat opettelevat elämään päihteetöntä lapsiperhe-elämää, tavallista arkea. Päihdekuntoutuksessa myös retkahduksia saattaa esiintyä. Ne käsitellään yhteisesti yhteisökokouksessa, joissa tavoitteena on saada asiakkaalle yhteisön tuki tilanteeseen. Myös muut saavat tukea omaan kuntoutukseensa, sillä he pystyvät miettimään, miten he itse pystyisivät välttämään samanlaisen tilanteen syntymisen. Kuntoutuksen aikana asiakkaille tehdään pikatestillä huumetestit. (Mäkiranta 2005, 32-33.)

Lauantai

Raportti yövuorolaiselta. Tänään tein kaksi yhteisön ulkopuolella oleva työtehtävä. Lounaan laitto, yhteisön siisteydestä huolehtimista, kirjaustehtäviä.

Sunnuntai

Raportti aamuvuorolaiselta. Tähän päivään kuului kirjaustehtäviä, lisäksi soitin kotiharjoittelussa oleville asiakkaille, ja varmistin, että heillä on kaikki hyvin. Vuoroon on kuulunut myös päihdekuntoutukseen liittyviä tehtäviä, kuten puhallutus alkometriä käyttäen, sekä seulan otto. Olen myös ollut asiakkaiden tukena.

Viikkokooste

Olen aikaisemmin kirjoittanut yhteisön ulkopuolisista työtehtävistä ja siitä, mitä ne saattavat olla. Yhteisön ulkopuoliset työtehtävät saattavat myös liittyä siihen, että uusi asiakas on aloittanut kuntoutuksen Helmiinassa. Kahden viikon aikana uudella asiakkaalla on kiinnitysvaihe kuntoutukseen. Tällöin on tarkoitus, että uusi asiakas asettuu yhteisöelämään sekä irrottautuu päihdemaailmasta. (Vaiheittainen kuntoutus 2023.) Työtehtävät voivat siis olla esimerkiksi asiakkaan kanssa ulkoilua, kaupassa käyntiä tai eri viranomaisten kanssa tapaamisia. Ulkoillessa pääsee hyvin juttelemaan asiakkaan kanssa. Koin tällaiset hetket tärkeiksi, sillä niissä pääsee lähelle asiakasta.

Näin kesäsjauuden loppupuolella olen yllättynyt siitä, kuinka paljon asiakastyön dokumentointia työhön liittyy. Tämä on ollut itselleni aivan uutta ja koen, että tämä on myös ollut oppimisen paikka. Kirjaamistaitoni on parantunut matkan varrella, mutta huomaan toki, että siinä on kehittymisen varaa. Välillä huomaan, kun luen aikaisempia kirjaamisiäni, että olisin voinut olla tarkempi. Kun esimerkiksi kuvaan, mitä äiti on tehnyt ja sanonut päivän aikana, en ole välttämättä kirjannut, missä vauva on ollut tuona aikana. On tärkeää kirjata, minkälaista vuorovaikutus on äidin ja vauvan kesken, sekä miten vanhempi hoitaa tai huomioi vauvaa ja vastaa hänen tarpeisiinsa.

4.14 Viikko 10

Viikkosuunnitelma

Tällä viikolla minulla on tavoitteena kasvattaa tietoperustaani koskien raskauden aikaista päihteiden käyttöä ja sen vaikutuksia sikiöön.

Maanantai

Tänään osallistuin Teams-palaveriin. Palaverin kävimme yhteistyökumppaneiden kesken. Päivään sisältyi myös kirjaustehtäviä, yhteisön ulkopuolinen asiointitehtävä, päivällisen laittoa, sekä yhteisön siisteyden ylläpidollisia työtehtäviä, sekä asiakastyötä.

Tiistai- keskiviikko: yövuoro

Yövuoro alkoi tavalliseen tapaan, raportilla. Siitä lääkkeiden jakoon. Hoidin yövuoroon kuuluvia normaaleita työtehtäviä. Pidimme myös aamulla pienen palaverin esihenkilöni kanssa, kesäsjaisuuden kulusta

Keskiviikko- torstai: yövuoro

Minulla oli viimeinen yövuoro kesäsjaisuudessani. Vuorossa raportin kuuleminen, lääkkeiden jako, sekä normaalit yövuoroon kuuluvat työtehtävät.

Perjantai

Tänään vapaapäivällä minulla oli aika kasvattaa yleistä tietopohjaani päihderiippuvaisista äideistä ja mitä vaikutuksia päihteiden käytöllä on sikiölle tai vauvalle.

Ensi- ja turvakotien internet-sivuilla kerrotaan kuinka vuosittain 3600-6000 sikiön kehitys vaarantuu äidin päihteiden käytön vuoksi. Erityisesti nuorten naisten keskuudessa päihteiden käyttö on lisääntynyt. On arvioitu, että 6 prosenttia äideistä on päihderiippuvaisia. Sivulla mainitaan siitä, kuinka arviolta noin kolmasosa kaikista huumeiden käyttäjistä on naisia. Suomessa äidin päihteiden käyttö on yleisin tekijä lasten huostaanotoissa. (Ensi- ja turvakotien liitto 2023b.)

Kun äiti käyttää päihteitä, on tämä riski sikiön kehitykselle. Varhaisella hoitoon hakeutumisella on ratkaiseva merkitys syntyvälle lapselle. Alkoholin ja huumeiden käyttö aiheuttaa sikiölle monenlaisia vaurioita. Alkoholin käyttö aiheuttaa esimerkiksi tarkkaavaisuuteen liittyviä ongelmia. Huumeet taas kasvattavat esimerkiksi raskausaikana verenvuodon ja istukan irtoamisen riskiä. Ne myös lisäävät vaaraa siitä, että lapsi syntyy ennenaikaisesti. Syntyvällä vauvalla saattaa olla esimerkiksi epämuodostumia tai kasvuhäiriöitä. Vauvat saattavat myös tarvita vieroitushoitoa syntymänsä jälkeen. (Ensi- ja turvakotien liitto 2023b.)

Sikiöaikana alkoholille tai huumeille altistuneet vauvat saattavat olla itkuisempia ja hankala-hoitoisempia. Päihteille altistuneet vauvat myös tekevät vähemmän positiivia vuorovaikutusaloitteita. (Ensi- ja turvakotien liitto 2023b.)

Buprenorfiini-, buprenorfiini-naloksiini- yhdistelmä- ja metadonihoito voivat olla käytössä silloin kun nainen on raskaana. Tällöin tarkka valvonta on oleellista, jotta voidaan varmistaa hoidon turvallisuus. Hoitoa ei pureta ennen synnytystä, koska purkamisen saattaisi aiheuttaa vastasyntyneelle vieroitusoireita. Korvaushoito ei ole yleensä este imetykselle. (HUS 2023.)

Terveen lapsen syntyminen on kaikkien äitien toiveena, mutta päihderiippuvaiset äidit ovat usein kykenemättömiä pidättäytymään päihteistä ilman ulkopuolista tukea. Päihderiippuvaisen hoidossa on itsemääräämisoikeus ensisijainen eettinen periaate. (Lääkäriliitto 2023.)

Kun raskaana oleva nainen käyttää päihteitä, on tilanteessa usein myös muta riskitekijöitä. Raskaus on usein suunnittelematon, ja elämäntilanne saattaa sisältää erilaisia riski- ja uhkatekijöitä. Oma sosiaalinen elämä voi olla epävakaata. Asumisympäristö voi olla epätyytyttävä, ja lisäksi äidin omassa terveydellisessä tilassa voi olla ongelmia. (Äitiys- ja päihdeongelmien hoito 2005, 9.)

Päihderiippuvuus voi olla sekä fyysistä että psyykkistä ja siihen voi liittyä sosiaalinen ulottuvuus. Fyysisellä riippuvuudella tarkoitetaan sitä, kun elimistö on tottunut päihteeseen ja sen lopettaminen aiheuttaa vieroitusoireita. Psyykkisellä riippuvuudella taas tarkoitetaan esimerkiksi sitä, kun tunteita tai ahdistusta turrutetaan päihteiden avulla. Sosiaalinen riippuvuus puolestaan tarkoittaa tilannetta, jossa omat sosiaaliset suhteet ovat rakentuneet päihteiden käytön ympärille. (Mieli 2023.)

Viikkokooste

Tällä viikolla minulla oli tavoitteena kasvattaa tietoperustaani koskien raskauden aikaista päihteiden käyttöä ja miten se vaikuttaa sikiöön. Koin saaneeni tätä tarkastellessani uutta tietoa itselleni.

Tällä viikolla olen miettinyt koko 10 viikon matkaani kesäsjaisuudessa. Näin kymmenen viikon jälkeen täytyy sanoa, että päiväkirjamaisen opinnäytetyön intensiivisyys pääsi kuitenkin yllättämään. Työpäivän jälkeen olikin opinnäytetyön kirjoittamisen vuoro. Alkuinnostuksen jälkeen, kun kesäsjaisuuteni alkoi lähestyä loppuaan, aloin tuntea väsymystä ja innostumisen hiipumista opinnäytetyötäni kohtaan. Koin kuitenkin hyväksi sen, että käytännön työ ja teoriatieto ikään kuin kävelivät vierekkäin ja siten palvelevat uuteen ammattiin tulijaa.

Kesäsjaisuuden mennessä eteenpäin huomasin, että asiakkaat avautuivat minulle enemmän. Juttelu oli rennompaa ja he saattoivat innoissaan tulla kertomaan minulle, jos jotain ihanaa oli tapahtunut heidän elämässään. Tämä saattoi olla esimerkiksi, jos vauvan kehityksessä oli

tapahtunut seuraava askel. Vauva oli esimerkiksi kääntynyt selältä mahalleen. Tätä me yhdessä ihastellen katselimme.

Välillä olen huomannut mieltäväni, miksi minun suhteeni asiakkaisiin ei ole samanlainen kuin toisella työntekijällä. Myöhemmin olen ymmärtänyt, että tietenkään se ei ole. Jokainen työntekijä ja asiakas on suhteessa omalla persoonallaan ja se luon heidän välilleen ainutlaatuisen suhteen. Toki kyse voi myös olla luottamuksesta, olinhan vielä uusi työntekijä. Uskon myös, että kun on lähityöntekijänä asiakkaalle, se luo asiakassuhteeseen tietynlaista syvyyttä.

Ensikoti toimii niin kuin perhe, jossa perheenjäsenet kannattelevat toinen toisiaan. Niin kuin perheen sisällä, siellä jaetaan ilot, turhautumiset, huolet, murheet ja välillä saattaa syntyä riitaakin. Työntekijöiden ammattitaito on silloin valttia.

Yhteisön rakenteet ja käytännöt luovat turvaa asiakkaille. Kaikessa tukeudutaan yhteisön tukeen ja asioista puhutaan yhdessä. Tämä luo avoimuutta ja myös ajatusta siitä, että oli tilanne kuinka vaikea tahansa, siitä selvittää yhdessä puhumalla. Tämä myös mielestäni auttaa tulevaisuudessa asiakkaita elämään päihteetöntä elämää. Kun on saanut työkaluja siihen, miten voi selvittää esimerkiksi haasteisissa tilanteissa, joita elämässä tulee itse kullekin vastaan, on henkilöllä paremmat edellytykset sille, ettei vaikeiden tunteiden kanssa pärjääminen ja niiden käsittely vaadi päihteitä.

5 Yhteenveto

Opinnäytetyöni tavoittena oli kasvaa sosiaalityön ammattilaisena, sekä seurata työtäni, työssä oppimista ja osaamiseni kehittymistä vauvaperhetyön ohjaajan työtehtävissä. Tarkoituksena oli tarkastella koko kesäsjaisuuttani ja siihen liittyviä työtehtäviä. Kehittämiskohde olin minä.

Kymmenen viikon kesäsjaisuus on takana. Opinnäytetyöni on myös oppimispäiväkirja. Olen saanut paljon uutta tietoa ja taitoa ja onkin hienoa, että sijaisuuteni jatkuu syksyllä. Oma oppimiseni ja kehittymiseni tässä työtehtävässä jatkuu. Syksyllä työtehtäviini kuuluvat myös asiakkaan lähityöntekijän työtehtävät, mikä tuo työhön lisää syvyyttä.

Työtehtävä oli minulle täysin uusi ja monesti olinkin uuden äärellä. Erityisesti päihdekuntoutus ja vauvojen kanssa työskentely oli minulle täysin uutta. Jotain pystyin hyödyntämään aikaisemmasta osaamisestani, kuten laulupussin merkitystä, sekä kunnioittavaa kohtaamista asiakastyössä. Myös kirjaaminen oli minulle uutta, ja aikaisemmista kirjaamistehtävistä perushoitajan sijaisena ollessa oli jo niin kauan aikaa, etten kokenut voivani käyttää sitä hyödynseni. Lääkehoidolliset työtehtävät olivat minulle myös uutta, vaikka jonkin verran myös aikaisemmissa työtehtävissä olen tehnyt lääkehoitoon liittyviä tehtäviä. Siitä on kuitenkin niin

kauan, tai se on ollut niin vähäistä, etten tässäkin työtehtävässä voinut tukeutua vanhaan opittuun.

Tällainen opinnäytetyö antaa hyvät mahdollisuudet siihen, että uusi työntekijä syventyy myös teoriapuoleen. Vahva teoriapohja syventää ja laajentaa ymmärrystä työssä käsiteltävistä asioista.

Oppiminen työssä -kirjassa kerrotaan siitä, kuinka työssä opitaan koko ajan. Saamme töissä kokemuksia, joista on mahdollista oppia. Näitä oppeja emme pääse hyödyntämään, jos emme pysähdy niitä reflektoimaan. Kirjassa pohditaankin sitä, että kuinka usein teemme yhteenvetoa siitä mitä esimerkiksi viikon aikana olemme oppineet. (Kupias & Peltola 2019, 24-25.) Tässä tarkoituksessa tämä opinnäytetyö oli oiva ”työväline” oppimisen tukemiseen.

Koin myös hienoksi, että työyhteisössä pohdimme ja reflektoimme yhdessä. Tässä on juuri mahdollisuus oivaltaa uutta yhdessä.

Luin Niina Hinkkasen kirjoituksen uuteen työhön perehtymisestä. Siinä ei ole kyse osaamisesta vaan oppimisesta. Kuinka tunnistinkaan itseni tuosta tekstistä ja huomasin päiväkirjassa juuri kipuilteni tähän liittyen. Tekstissä nimittäin mainitaan siitä, kuinka kirjoittaja itse oli kipuilut juuri siinä, kuinka uudessa työssä saattaa tulla tunne siitä, että pitäisikö osata heti osoittaa oma hyödyllisyys ja oma osaaminen, vaikka on ihan lupa siihen, että ei voi osata kaikkea heti. Kirjoituksessa mainitaan kuitenkin se, että uuden työntekijän arvoa ei mitatakaan hänen osaamisessaan vaan oikeastaan siinä, mitä hän ei vielä tiedä. Hän ei ole ehdollistunut sille ”miten hommat on aina tehnyt”. Kyselemällä ja ehdottamalla uusia tapoja hoitaa asioita koko organisaatiolla on mahdollisuus oppia. Kyselemällä uusi työntekijä saattaa saada lisäymmärrystä asioista ja taas ehdottelemalla jotain uutta voivat muut työyhteisön jäsenet poisoppia tietynlaisesta toiminnasta. Yhteisön sisällä käytävä dialogi on tässä keskeistä. (Hinkkanen 2021.)

Teoriatiedon etsimiseen käytin paljon aikaa. Havahduin, että olin haalinut itselleni lähdemateriaalia aika paljon, ehkä liikaakin. Huomasin, että olin alkanut lukemaan esimerkiksi kirjoja, jotka jollain tavalla liittyivät aiheeseen, mutta eivät oikeastaan olleet sitä ydintä. Oli pakko tehdä rajauksia ja selventää itselleni, mitä olin tekemässä ja mikä on opinnäytetyöni tarkoitus.

Pohdin jonkin aikaa, voinko käyttää lähdemateriaaleina yli 10 vuotta vanhoja teoksia, mutta koska huomasin töitä tehdessä niiden paikkansa pitävyyden, en nähnyt syytä olla niitä käyttämättä. Koin myös tärkeäksi käyttää Ensi- ja turvakoti Ry:n julkaisemia materiaaleja.

Opinnäytetyötä tehdessä kesäaika asetti tietynlaiset haasteet, esimerkiksi ohjaukseen liittyvissä asioissa. Sovimme kuitenkin opinnäytetyön ohjaajan kanssa käytänteistä, miten minun

on mahdollista tehdä opinnäytetyötä kesän aikana, vaikka kesälomien takia palautteen anto päiväkirjasta ei voinut olla viikoittaista.

Kesän aikana sain tukea ensikoti Helmiinan esihenkilöltä. Hän luki tekstiäni useaan otteeseen ja antoi siitä palautetta. Hän myös tarkisti tekstiasun, että se ei tuo asiakkaita tekstissä tunnistettaviksi, sillä minulla ei ollut tutkimuslupaa.

Laurean sivuilla sosionomin koulutuksesta on kerrottu seuraavaa: ”Sosionomikoulutuksessa saat valmiudet edistää yksilön, perheen ja yhteisön sosiaalista ja yhteiskunnallista osallisuutta, hyvinvointia, toimintakykyä ja turvallisuutta. Opinnoissa ihmisten hyvinvoinnin edistämistä tarkastellaan huomioiden niin ihmisten väliset suhteet kuin yhteiskunnan rakenteetkin. Opinnoissa käsitellään mm. osallisuuden vahvistamista, lasten ja perheiden tukemista, monikulttuurisuutta ja väestön ikääntymistä”. (Laurea 2023b.)

Kesäsjaisena ollessani pystyin toteuttamaan koulutuksesta saamiani oppeja. Koin myös ylpeyttä, kun suoritin ensimmäisen työtehtäväni työyhteisön ulkopuolella, sosionomina. Koen, että lähihoitajan tutkinto on antanut minulle hyvän pohjan, jonka päälle on ollut hyvä kasvaa ammatillista osaamista. Kun mietin lähihoitajan ja sosionomin tutkinnon eroa, koen, että ammattikorkeakoulututkinto antaa laajempaa näkemystä ja osaamista sosiaalialalle. Voisi miettiä jopa niin, että lähihoitajan työ keskittyy ihmiseen, hoivaan ja huolenpitoon, ja sosionomin työ on laaja-alaisempaa. Tätä ajatusta tukee myös se, kun reflektoin mennyttä uraani. Varhaiskasvatuksessa työpäivääni kuuluivat usein perushoitoon liittyvät työtehtävät, varsinkin pienten ryhmässä ollessani. Nyt sosionomina työtehtävät koostuvat asiakkaan ohjaamisesta ja tukemisesta. Työssä auttaa palveluverkoston ymmärtäminen.

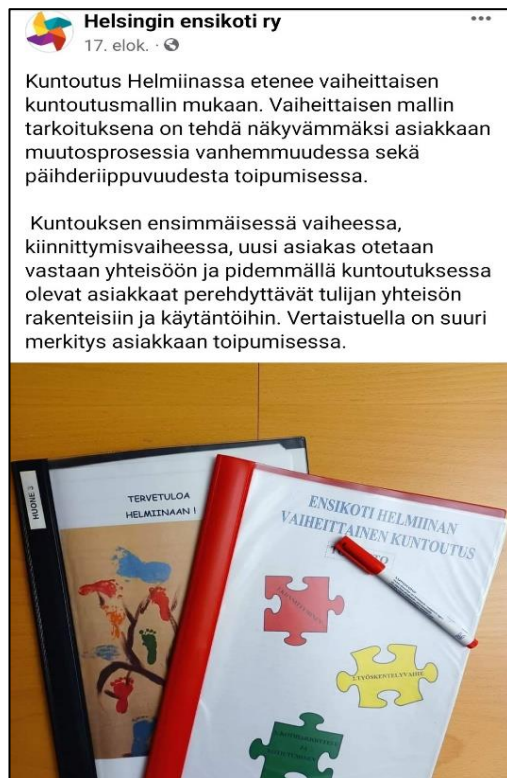
Opinnäytetyötä tehdessäni koin myös tärkeäksi pitää vapaapäiviä. Omasta hyvinvoinnista on tärkeä pitää huolta, jotta työssä jaksaa. Aivot tarvitsevat myös lepoa. Tämä on myös oppimisen kannalta tärkeää. (Kupias & Peltola 2019, 41.)

Tunnen monia henkilöitä lähipiirissäni, jotka ovat todenneet, että heille kolmivuorotyö ei sovi. Itselleni kolmivuorotyö taas sopii ja koen rikkautena sen, että teen erilaisia vuoroja. Kuitenkin ajattelen niin, että päivätyö mahdollistaisi suunnitelmallisen viikkorytmin.

Jo nyt huomaan miettiväni jatkokouluttautumista. Huomasin että Elonaskel tarjoaa monenlaisia koulutuksia, joista olisi varmasti hyötyä vauvaperhetyön ohjaajaan ammatissa. Koulutusmahdollisuutena on esimerkiksi 9kk koulutus paketti, joka antaa kattavan paketin vauvojen hyvinvoinnista ja perheiden kanssa toimimisesta. Koulutus antaa pätevyyden WHO:n imetysohjaajaksi sekä vyöhyketerapeuttiseksi vauvahierojaksi. Tämän koulutuksen jälkeen on mahdollista tarjota näitä palveluita ammattimaisesti asiakkaille. (Elonaskel 2023.) Tämä toisi luontaista jatkuvuutta myös sille, että olen aikaisemmalta koulutukselta koulutettu hieroja.

Kun mietin koko opintopolkuani, ajattelen sitä, kuinka eri ryhmätyöt, kurssit, kohtaamiset erilaisten ihmisten kanssa, työharjoittelut ja tämä kesätyö ovat valmentaneet minua uuteen ammattiini. Ja kuinka oma ajatteluni on avartunut ja kuinka olen kasvanut ihmisenä. Juuri siitä opiskelussa on mielestäni kyse: eri näkökulmien huomioimisesta ja maailman moninaisuuden paremmasta ymmärtämisestä. Oma ammatillinen kasvuni on alkanut siis jo opintojen alussa.

Ensikoti Helmiinassa toteutetaan vauvalähtöistä päihdekuntoutusta. Vanhemmuuden tukemista ja päihdekuntoutusta tapahtuu niin lähityöntekijäkeskusteluiden, yhteisön, viikoittaisten ryhmien sekä henkilön omasta motivaatiosta lähtevän muutoksen kautta. Motivaatiosta päihdeettömään elämään.

Kuva 4. Facebook-päivitys 17.8.2023

Kolmivaiheinen kuntoutuksen polku avautui minulle jossain määrin sijaisuuteni aikana. Tähän uskon pääseväni vielä paremmin sisälle syksyllä, kun minusta tulee asiakkaan lähityöntekijä. Uskon myös, että eri ryhmien ohjaaminen, jota syksyllä varmasti pääsen toteuttamaan, auttaa avaamaan kuntoutuksen kulkua vielä paremmin.

Ensikoti Helmiinassa käytetään vauvalähtöisen päihdekuntoutuksen työmenetelminä esimerkiksi HoiLeita, Theraplaytä tai ICDP-ohjelmaa. En lähtenyt näitä opinnäytetyössäni syvällisemmin avaamaan, sillä en ole käynyt vaadittavia koulutuksia, jotta voisin näitä työmenetelmiä

käyttää. Näin koin, että opinnäytetyössäni pysyi raamit, eikä se lähtenyt rönsyilemään. Se keskittyi siihen, mitä minä opin kymmenen viikon aikana.

Sijaisuuden lopuksi pidimme pienen palaverin Helmiinan esihenkilön kanssa. Puhuimme siitä, kuinka tämän tyyppinen opinnäytetyö auttaa uutta työntekijää siinä, kun teoria ja käytäntö kulkevat vierekkäin. Työhön tulee syvällisempi ulottuvuus.

Sovimme esihenkilön kanssa, että puhumme kehittämisajatuksista kesäsjaisuutta kohtaan myöhemmin syksyllä. Itse huomaan pohtivani ajatusta vakituisesta sijaisesta. Varsinkin nyt kun muutamme uuteen toimitilaan Vallillaan, jonne tulee keskittymään monen ensikodin yksikön toiminta. Olisiko tämän tyyppiselle vakanssille tarvetta? Sijaistamaan vakituista henkilökuntaa esimerkiksi lomien aikana.

Halusin havainnollistaa opinnäytetyötäni myös Facebook-päivitysten kautta. Kuvat toimivat visuaalisena elementtinä ja tuovat lukijalle elävyyttä tekstiin. Koen myös, että Facebook-päivityksillä on yhteiskunnallinen elementti, jonka halusin tuoda näkyväksi opinnäytetyössäni. Työtä ensikoti Helmiinassa halutaan tuoda yhteiskunnallisesti esille, halutaan olla läpinäkyviä. Tieto lisää ymmärrystä. Näen tässä sosiaalialan eettisen ulottuvuuden. Halun vaikuttaa yhteiskunnallisesti ja lisätä tietoisuutta työtä kohtaan, sekä päihdeäitejä kohtaan.

Pohtiessani sosionomin työtä huomaan olleeni sijaisuuden aikana niiden samojen asioiden äärellä, joista esimerkiksi Duunitori kertoo sosionomin työtä kuvaillessaan. Sosionomin työssä on monenlaisia vastuita ja velvoitteita. On tunnettava esimerkiksi sosiaalihuoltolakia ja toimittava asiakkaan edun mukaisesti, edistettävä hänen toimijuuttaan ja osallisuuttaan. On ymmärrettävä asiakkaan palvelutarpeita ja luotava häneen ammatillinen vuorovaikutus- ja yhteistyösuhde. Työssä tarvitaan asiakastyön osaamista ja sosionomin on asetettava haavoittuvassa aseman olevien ihmisten puolelle, tuettava heitä vaikeissa elämäntilanteissa. Työssä sosionomi tukee eri-ikäisten asiakkaiden itsenäistä selviytymistä ja elämänhallintaa. Työssä on toimittava ammattieettisten periaatteiden mukaisesti. Koen, että ammatillinen matkani sosionomina on alkanut. (Duunitori 2023.)

Vaikka tämän muotoinen opinnäytetyö yllätti minut intensiivisyydellään, oli se myös palkitseva. Koen, että siitä on ollut apua, kun mietin omaa ammatillista kasvua. Minulle tuli vahva tunne vauvaperhetyön ohjaajan työtä tehdessäni, että haluan jatkossakin työskennellä perheitten kanssa.

Kuvat

Kuva 1: Ensikoti Helmiinan sidosryhmät.....	13
Kuva 2: Ensikoti Helmiinan viikkosuunnitelma	15
Kuva 3: Facebook päivitys 5.7.2023.....	29
Kuva 4: Facebook päivitys 17.8.2023	50

Lähteet

Painetut

Andersson, M., Hyytinen, R. & Kuorelahti, M. 2008. Vauvan parhaaksi. Helsinki: Ensi ja turvakotien liitto ry

Eklund, A. 2018. Tervetuloa meille. Helsinki: Grano Oy

Henttonen, T., Sellergren, H., Ruottinen, T. 2020. Vauvatyön käsikirja. Helsinki: Ensi -ja turvakotien liitto ry

Kamensky, M. 2016. 5 painos. Strateginen johtaminen. Helsinki: Talentum Media Oy

Kupias, P., Peltola, R. 2019. Oppiminen työssä. Helsinki: Gaudeamus Oy

Murto, K. 2013. Terapeuttinen yhteisö. Porvoo: Kari Consulting Oy

Mäkiranta, M. 2005. Äitiys ja päihdeongelman hoito. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto

Mönkkönen, K. 2018. Vuorovaikutus asiakastyössä. Helsinki: Gaudeamus Oy

Raatikainen, E., Rahikka, A., Saarnio, T., Vepsä, P. 2019. 3 painos. Ammattina sosionomi. Helsinki: Sanoma Pro oy

Sähköiset

Arvo 2023. Helsingin ensikoti auttaa elämän alussa. Viitattu 22.9.2023. <https://arvo-liitto.fi/uutiset/helsingin-ensikoti-auttaa-elaman-alussa/#:-:text=Helsingin%20ensikoti%20ry%20on%20kansalais-%20ja%20lastensuojeluj%C3%A4rjest%C3%B6%2C%20joka,vaikutava%20j%C3%A4rjest%C3%B6%2C%20joka%20reagoi%20vauvaperheiden%20el%C3%A4m%C3%A4ss%C3%A4%20ilmeneviin%20ep%C3%A4kohtiin.>

Arene 2020. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 4.6.2023. <https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>

Arzagani, S. 20221. Yrityksen sidosryhmät. Viitattu 4.6.2023. <https://esseepankki.proakademia.fi/yrityksen-sidosryhmat-ja-sen-tarkeys/>

Duunitori 2023. Viitattu 23.9.2023. <https://duunitori.fi/ammattiopas/sosiaali-ja-hoiva-ala/sosionomi>

Ehyt 2023. Päihdeasiamies, päihdeasiakkaiden edunvalvoja. Viitattu 2.7.2023. <https://paihdeasiamies.fi/oikeus-hoitoon-tarpeen-mukaan/>

Elonaskel 2023. Vauva-akatemia. Viitattu 3.9.2023. <https://elonaskel.fi/vauva-akatemia>

Ensi- ja turvakotien liitto 2023a. Pidä kiinni- hoitojärjestelmä. Viitattu 3.6.2023. <https://ensijaturvakotienliitto.fi/tietoa-liitosta/nain-me-autamme/pida-kiinni-hoitojarjestelma/>

Ensi- ja turvakotien liitto 2023b. Päihteet odotus- ja vauva- aikana. <https://ensijaturvakotienliitto.fi/tukea-ammattilaiselle/paihteet-odotus-ja-vauva-aikana/>

Ensi- ja turvakotien liitto 2023c. Päihteiden ylisukupolviset vaikutukset voidaan selättää oikeanlaisella tuella. Viitattu 11.8.2023. <https://ensijaturvakotienliitto.fi/lapinensijaturvakoti/blogi/paihteiden-ylisukupolviset-vaikutukset-voidaan-selattaa-oikea-aikaisella-tuella/>

Enskalehti 2017. Ensikotityö säästää rahaa. Viitattu 4.6.2023. <https://www.enskalehti.fi/ensikotityo-saastaa-rahaa/#:-:text=Ensikodissa%20vanhemmat%20saavat%20tu-kea%2C%20jotta%20pystyv%C3%A4t%20huolehtimaan%20vauvastaan.,euroja.%20Suomessa%20synty%C3%A4%20lasta%20vuodessa.>

Hakulinen, T. & Pakarinen, A. Uotila-Laine, H. 2021. EPDS-mielialalomake raskausajan ja synnytyksen jälkeisen masennuksen seulonnassa. Viitattu 18.11.2021. <https://www.terveysportti.fi/apps/dtk/nko/article/nla00002?toc=1112236>

Hinkkanen, N. 2021. Uuteen työhön perehtymisessä ei ole kyse osaamisesta, vaan oppimisesta. Viitattu 21.8.2023. <https://filosofianakatemia.fi/blogi/uuteen-tyohon-perehtymisessa-ei-ole-kyse-osaamisesta-vaan-oppimisesta/>

Helsingin ensikoti 2023a. Helsingin ensikoti 2023. Viitattu 3.6.2023. <https://helsinginensikoti.fi/helsingin-ensikoti/helsingin-ensikotiyhdistys/>

Helsingin ensikoti 2023b. Ensikoti Helmiina. Viitattu 3.6.2023. <https://www.helsinginensikoti.fi/autamme/ymparivuorokautiset-palvelut/ensikoti-helmiina/>

Helsingin ensikoti 2023d. Vauvaperhetyön ohjaaja, Viitattu 3.6.2023. <https://www.helsinginensikoti.fi/rekry/vauvaperhetyon-ohjaaja/>

HUS 2023. Päihteet. Viitattu 11.8.2023. <https://www.hus.fi/potilaalle/nain-saat-apua/aidin-laakeneuvonta-teratologinen-tietopalvelu/paihteet>

Hygieniapassi 2023. Hygieniapassi. Viitattu 4.6.2023. <https://hygieniapassi.fi/hygieniapassi-ja-tietoa-testista>

Kuusikko-työryhmä 2020. Viitattu 2.7.2023. file:///C:/Users/Heli/AppData/Local/Microsoft/Windows/INetCache/Content.Outlook/NFPT6JDS/20_06_11_Kuusikko_Lastensuojelu_2019-1_230818_110616.pdf

Lastensuojelulaki 417/2007. Viitattu 18.9.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

Laurea 2023b. Sosionomikoulutus. Viitattu 31.8.2023. <https://www.laurea.fi/koulutus/sosiaali--ja-terveysala/sosionomi/>

Love 2023. MiniLOP - Lääkehoidon osaamisen perusteet lääkehoitoon kouluttamattomille. Viitattu 2.6.2023. https://laakeosaaminen.fi/wordpress/wp-content/uploads/2018/04/LOVe_MiniLOP2018.pdf

Lääkäriliitto 2023. Potilaan päihdeongelma. Viitattu 11.8.2023. <https://www.laakari-liitto.fi/laakarin-etiikka/mielenterveys-paihde-ja-muistisairaat-potilaat/potilaan-paihdeongelma/>

Mieli 2023. Päihderiippuvuus vaikuttaa koko elämään. Viitattu 11.8.2023. <https://mieli.fi/mielenterveys-koetuksella/paihderiippuvuus-vaikuttaa-koko-elamaan/>

Mielenterveystalo 2023. Mitä vuorovaikutus on? Viitattu 2.6.2023. <https://www.mielenterveystalo.fi/fi/omahoito/lapsen-ja-vanhemman-vuorovaikutuksen-omahoito-ohjelma/mita-vuorovaikutus>

Mirva, H. 2019. Alanvaihto ja ammatillisen identiteetin muutos ruumiillisina tiloina ja tunteuksina. Viitattu 21.7.2023. <https://journal.fi/aikuiskasvatus/article/view/80228/40865>

ProEdu 2023. PKV-Lääkelupakoulutus. Viitattu 4.6.2023. <https://proedu.fi/pkv-laakelupakoulutus-sisaltaa-n-laakkeet>

Päihdehuoltolaki 41/1986. Viitattu 18.9.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860041>

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014/. Viitattu 18.9.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2021. Turvallinen lääkehoito, opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen. Viitattu 3.6.2023. [file:///C:/Users/Heli/AppData/Local/Packages/microsoft.windowscommunicationsapps_8wekyb3d8bbwe/LocalState/Files/S0/3/Attachments/STM_2021_6-2_230611_224310\[2127\].pdf](file:///C:/Users/Heli/AppData/Local/Packages/microsoft.windowscommunicationsapps_8wekyb3d8bbwe/LocalState/Files/S0/3/Attachments/STM_2021_6-2_230611_224310[2127].pdf)

Talentia 2023. Arki, arvot ja etiikka. Viitattu 4.6.2023. <https://talentia.lukusali.fi/#/reader/4fb08bf6-d9e1-11ed-bdad-00155d64030a>

Tays 2023. Sosiaalipediatrian poliklinikka. Viitattu 26.6.2023. https://www.tays.fi/fi-FI/Toimipaikat/Tays_Keskussairaala/Hoitoyksikot/Lasten_avohoitoyksikko/Sosiaalipediatrian_poliklinikka

THL 2023a. Mitä on lastensuojelu? Viitattu 2.7.2023. <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-ka-sikirja/tyoprosessi/mita-on-lastensuojelu#Lastensuojelulain%20tarkoitus>

THL 2023b. Viitattu 18.7.2023. <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/tietoa-rokotuksista/eri-kohderyhmien-rokottaminen/sosiaali-ja-terveysalan-henkiloston-rokotukset>

Valvira 2023. Sosiaalihuollon toteuttaminen. Viitattu 2.7.2023. <https://www.valvira.fi/sosiaalihuolto/sosiaalihuollon-toteuttaminen>

Wallin, O. 2022. Ammatillinen kasvu ja työhön sitoutuminen sosiaali- ja terveydenhuoltoalan työssä. Viitattu 18.9.2023. <https://journal.fi/akakk/article/view/114445/67568>

Julkaisemattomat lähteet

Laurea 2023a. Opinnäytetyö Tikkurila sosiaaliala- kurssimateriaali. 4.6.2023. Helsinki

Lähityöntekijätyöskentely. Ensikoti Helmiinan sisäinen dokumentti. Ensikoti Helmiina. 11.6.2023. Espoo

Ohjaajan toimenkuva Helmiinassa. Ensikoti Helmiinan sisäinen dokumentti. Ensikoti Helmiina. 11.6.2023. Espoo

Palautetietoinen hoitokulttuuri 2021. Ensikoti Helmiinan sisäinen dokumentti. 21.7.2023. Espoo

Perehdytys info työntekijöille 2022. Ensikoti Helmiinan sisäinen dokumentti. 16.6.2023. Espoo

Vaiheittainen kuntoutus. Ensikoti Helmiinan sisäinen dokumentti. 6.8.2023. Espoo